

รังสิตสารสนเทศ

วารสารวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีที่ 19 มกราคม - มิถุนายน 2556 ISSN 0859-1814

read! Anytime.
Anywhere.
Anyhow.

<http://library.rsu.ac.th>

ISSN 0859-1814

ที่ปรึกษาภาคีสถิต

ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์

ผศ.ดร.นเรศวร พันธราธร

ดร. พงศ์ภัทร อนุมิตรราชกิจ

รศ. วิสูตร จิระดาเกิง

ดร. อรรถวิท อุไรรัตน์

บรรณาธิการบริหาร

ดร. มลิวลย์ ประดิษฐ์ธีระ

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร. วศิณ ชูประยูร

ผศ.ดร. โกวิท ทรัพย์ศาล

ดร. จิรัชฌา วิเชียรปัญญา

พัชรา หาญเจริญกิจ

นฤมล พงษ์ศิลป์

รัตนภรณ์ กาศโอสถ

กนกวรรณ จันท

ชะอ้อน พันธัน

ดาวรัตน์ แทนรัตน์

กาญจนา เพ็งคำศรี

สุริยัตยา บุญแสนแผน

กัลยา ตันจะไร

ลมัย ประคอนสี

ทิพย์วารี วงษ์เจริญธรรม

ประทีป ชินบดี

พรศรี สุขการคำ

รูปเล่มและจัดพิมพ์

สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยรังสิต

รังสิตสารสนเทศ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

วารสารวิชาการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์
- ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาชีพ และวิชาการ บรรณารักษศาสตร์

กำหนดออก

ปีละ 2 เล่ม (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม)

อัตราค่าสมาชิก

จำหน่ายปลีก ฉบับละ 40 บาท

สมาชิกรายปี ปีละ 80 บาท

ติดต่อได้ที่ นางสาวชะอ้อน พันธัน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

หมู่บ้านเมืองเอก ถ.พหลโยธิน อ.เมือง ปทุมธานี 12000

โทร. 0-2997-2200-30 ต่อ 3461

โทรสาร 0-2997-2200 ต่อ 3473

e-mail : chaon.p@rsu.ac.th

- วารสารรังสิตสารสนเทศยินดีเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน โดยผู้อ่านทุกท่านสามารถส่งบทความได้ที่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
- ข้อความและเนื้อหาที่ปรากฏในวารสารรังสิตสารสนเทศเป็นความคิดเห็น และทัศนะเฉพาะตัวของผู้เขียน จึงอยู่เหนือความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความของวารสารรังสิตสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ หาญพล
รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาพร เย็นบำรุง
รองศาสตราจารย์ ดร.สมทรวง พุทธิกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธิพิทักษ์ผล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

รองศาสตราจารย์ ประภาวดี สืบสนธิ์

มหาวิทยาลัยรังสิต

ดร.ชอุณหพงศ์ ไทยอุบลัมภ์
ดร.ณกมล จันทร์สม

ปรัชญา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นแหล่งทรัพยากรเรียนรู้เพื่อไปสู่ความเป็นเลิศ

ปณิธาน

สำนักหอสมุด มุ่งมั่นให้บริการทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพ ประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย ด้วยความสะดวกรวดเร็วและจิตสำนึกที่ดี

พันธกิจ

สำนักหอสมุด มีพันธกิจในการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยรังสิต โดยมุ่งเน้นการแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ บริการที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการของผู้ใช้ พร้อมส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

ท่านสามารถอ่านบทความวารสารรังสิตสนเทศได้ที่เว็บไซต์ของ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

<http://library.rsu.ac.th>

บทบรรณาธิการ

รังสิตสารสนเทศฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิชาการ และบทความวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งให้ความรู้ และแนวคิดในเรื่องเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด การจัดกิจกรรมการอ่าน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและองค์กรเอกชน ได้แก่ บทความเรื่อง การประชาสัมพันธ์ : สื่อวิทยุกระจายเสียง...สื่อบุคคลออนไลน์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเขียนจากประสบการณ์จริงที่ได้ปฏิบัติ และบทความวิจัยต่างๆ อีก 4 บทความ ได้แก่ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร การพัฒนาแนวทางการเรียนออนไลน์เชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารของพนักงาน บริษัทเมโทรซิส-เต็มคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อีกทั้งยังมีบทส่งท้ายในเรื่องของการสรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2555 มาให้ทราบอีกด้วย

สำหรับบทความต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เขียนหลาย ๆ ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาเขียนข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่าน ทางกองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กองบรรณาธิการ

รังสิตสารสนเทศ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2556

ISSN 0859-1814

สารบัญ

หน้า

- ❖ การประชาสัมพันธ์ : สื่อวิทยุกระจายเสียง...สู่วิทยุออนไลน์
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โดย... กรรณิการ์ ภูผาธรรม
- ❖ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน
ในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย... อัมภา วังกาฮาด
- ❖ การพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนออนไลน์เชิงรุกสำหรับมหาวิทยาลัยรังสิต
โดย... ตามพงศ์ สเลตานนท์ และ ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา
- ❖ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการ
มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย
โดย... พชร ลิ้มรัตนมงคล และ ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา
- ❖ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารของพนักงาน
บริษัท เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
โดย... วราภรณ์ ภูงศ์บริวัตร
- ❖ สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการใช้บริการ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2555
โดย... นฤมล พุกษศิลป์ และ รัตนภรณ์ กาศโอสถ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

กัลยา ตันจะโร*

การอ่านหนังสือเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และมีความสัมพันธ์กับการศึกษาค้นคว้าในกระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดพัฒนาการด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการคิด การดำเนินชีวิต การตัดสินใจ และการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้และความคิดอย่างต่อเนื่อง (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548: 38) การอ่านจึงมีความสำคัญมากต่อนักเรียน นักศึกษา เพราะเป็นทักษะที่เป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งของความรู้ทั้งหลาย ดังนั้น จึงต้องหาวิธีที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือ และสร้างให้เกิดนิสัยรักการอ่านเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นิสัยรักการอ่านและการอ่านหนังสือไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่ต้องเรียนและฝึกฝนจนอ่านได้คล่องแคล่ว มีการอ่านอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจ และเห็นความสำคัญของการอ่าน สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ชอบและสนใจด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เป็นหน้าที่ของทุกคนต้องพยายามฝึกตนให้เป็นนักอ่านที่ดี และช่วยสนับสนุน ส่งเสริม ชักชวนให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญในเรื่องการอ่านและทำอย่างมีขั้นตอน องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านที่สำคัญ คือ บ้าน และสถานศึกษา โดยจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และควรจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะนิสัยรักการอ่านจะติดตัวไป ทำให้เป็นผลดีต่อการเรียน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านให้ถึงระดับการอ่านเป็นและอ่านจนเป็นนิสัย ลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะมีลักษณะ ดังนี้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545: 25)

1. เป็นกิจกรรมที่เร้าความสนใจ ทำให้นักบุคคลที่เป็นเป้าหมาย อยากอ่านหนังสือ โดยการจัดกิจกรรมที่ตื่นเต้น เร้าความสนใจในรูปแบบต่าง ๆ

* บรรณารักษ์แผนกบริการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

2. เป็นกิจกรรมที่จูงใจให้อยากอ่าน ชักจูงให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความอยากอ่านให้แตกฉาน เพื่อจะได้รู้เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุกที่มีอยู่ในหนังสือ
3. เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้อยากรู้ อยากอ่านหนังสือ อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่ในหนังสือ
4. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการอ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่าน และรู้จักนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้เกิดกับตนเองและผู้อื่นได้
5. เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น เพลิิดเพลิน และมีสาระแฝงอยู่ ซึ่งเป็นการสอนทางอ้อม เช่น คติธรรม มโนธรรม จริยธรรม เป็นต้น
6. เป็นกิจกรรมที่ไม่ใช้เวลานานเกินไป เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายแต่ละเพศ แต่ละวัย
7. เป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหา วิธีการไม่ยาก และสลับซับซ้อนจนเกินไป ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ เพศ วัย และระดับความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย
8. เป็นกิจกรรมที่ให้ทุกคนในกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น
9. เป็นกิจกรรมที่ประหยัด โดยใช้วัสดุที่หาง่าย ราคาถูก
10. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ผู้อ่าน
11. เป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่การอ่าน หรือหนังสือ
12. เป็นกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนุกสนาน เพลิิดเพลิน

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเป็นนิสัยรักการอ่าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของบรรณารักษ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รักการอ่านหนังสือ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือ เพื่อให้รู้จักแสวงหาความรู้ ความเพลิิดเพลินจากการอ่าน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเพื่อให้รู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้นจะต้องคำนึงถึง (วาณี สุภาพวงศ์ศานติ, 2521: 7-8 ; ฐาตาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์, 2520: 119)

1. วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ว่าเพื่อมุ่งหวังอะไร เช่น เพื่อให้รักการอ่าน เพื่อให้เข้าใจข้อสรุปเป็น หรือเพื่อให้รู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยั้งที่บรรณารักษ์จะต้องวางจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

2. จัดเพื่อใคร พิจารณาผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะเป็นผู้ได้รับผลในการจัดกิจกรรม ส่วนที่ผู้สอนได้รับนั้นเป็นผลพลอยได้

3. จัดอะไร เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์และทราบว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นใคร บรรณารักษ์จะต้องพิจารณาว่าควรจัดกิจกรรมประเภทใดจึงจะเหมาะสม เช่น กิจกรรมที่ชวนให้สนใจหนังสือ ถ้าเป็นเด็กเล็กอาจใช้วิธีการเล่านิทาน แต่ถ้าเป็นเด็กโตควรจะเป็นการเล่าเรื่องหนังสือ หรือหาปัญหา

4. การเตรียมตัว เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะต้องมีการจัดเตรียมวางแผนการจัดอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ถ้าขาดการเตรียมตัวในการจัดกิจกรรมก็จะเสียเวลา และแรงงาน ทำให้ผลที่ออกมาไม่น่าพอใจ

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้นในห้องสมุดมีหลายแบบ สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทดังนี้ (วาณี ฐาปนวงศ์สานติ, 2521: 11 ; รัตนาพร สงวนประสาทพร, 2545: 12-19)

1. กิจกรรมบนเวที ได้แก่ การอภิปราย การโต้เถียง การแสดงละคร การเล่านิทานประกอบหุ่น การสนทนาเรื่องหนังสือ เป็นต้น

2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร ได้แก่ การปฐมนิเทศห้องสมุด การแนะนำการใช้ห้องสมุด การสอนวิชาการใช้ห้องสมุด การรวบรวมบรรณานุกรม การเขียนบรรณนิทัศน์ เป็นต้น

3. กิจกรรมที่จัดในรูปชุมชนต่าง ๆ ได้แก่ ชมรมห้องสมุด ชมรมนักอ่าน เป็นต้น

4. กิจกรรมประเภทการประกวดและแข่งขัน ได้แก่ การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดเรียงความ การประกวดคำขวัญ การประกวดยอดนักอ่าน เป็นต้น

5. กิจกรรมที่จัดภายในห้องสมุด ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง การแนะนำหนังสือ การออกร้านขายหนังสือในงานสัปดาห์ห้องสมุด เป็นต้น

ดังนั้น ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่าน การศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาให้ผู้ใช้บริการเกิดทักษะในการอ่าน มีการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการมาใช้ห้องสมุดมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอีกวิธีหนึ่งด้วย

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต มีภารกิจหลักในการพัฒนาและบริการทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนทุกหลักสูตร โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อความสะดวก รวดเร็ว และสนองตอบความต้องการของผู้ใช้ ตลอดจนเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งกำหนดแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพ ประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งทรัพยากรเรียนรู้เพื่อไปสู่ความเป็นเลิศ

สำนักหอสมุดมีการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยรังสิต ในหัวข้อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพบัณฑิต โดยสำนักหอสมุดมีการกำหนดตัวบ่งชี้ไว้ในการประกันคุณภาพอย่างชัดเจน ในองค์ประกอบที่ 2 ภาระงานหลัก ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 งานบริการส่งเสริมวิชาการ มีการกำหนดโครงการและกิจกรรมไว้ในแผนการปฏิบัติการของสำนักหอสมุด เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการบริหารสำนักหอสมุดอย่างสม่ำเสมอ ได้นำข้อคิดเห็นและผลสรุปมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับปีการศึกษาต่อไป

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักหอสมุดมีการประเมินผลทุกกิจกรรม ผลการประเมินพบว่า ทุกกิจกรรมมีผู้ให้บริการให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดแบบต่อเนื่อง มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นทุกปี รูปแบบของกิจกรรมมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักศึกษา อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรังสิต เกิดความสนใจ เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการอ่าน รวมไปถึงการสร้างนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักหอสมุดที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และผู้สนใจจะดำเนินกิจกรรมเช่นเดียวกันนี้ ผู้เขียนขอนำเสนอลักษณะและผลการจัดกิจกรรม โดยสรุปตามกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1. กิจกรรม RSU Loves to Read : ชุมชนคนรังสิตรักการอ่าน

สืบเนื่องจากผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 ที่มีมติเห็นชอบให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกำหนดให้ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ และสำนักหอสมุดได้ลงนามเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายโครงการมหานครแห่งการอ่าน เมื่อปี 2553 สำนักหอสมุดจึงได้จัดโครงการ RSU Loves to Read หรือชุมชนคนรังสิตรักการอ่านขึ้น โดยการเชิญชวนให้บุคลากรและนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยรังสิตเข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการ ซึ่งมีรูปแบบของกิจกรรม คือ ให้ผู้ให้บริการสมัครสมาชิกและกรอกแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อคำถาม โดยหนึ่งข้อคำถามจะให้สมาชิกแนะนำหนังสือที่น่าอ่าน ซึ่งสำนักหอสมุดจะมีการจัดหาหนังสือเหล่านี้เข้ามาให้บริการต่อไป

เมื่อวันพุธที่ 12 มกราคม 2554 ได้มีพิธีเปิดตัวโครงการ RSU Loves to Read อย่างเป็นทางการในงานสัปดาห์ห้องสมุด ประจำปีการศึกษา 2553 แผนการดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เชิญชวนสมาชิกชุมชนคนรักการอ่านในกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมาร่วมแนะนำหนังสือที่น่าอ่านและได้อะไรจากการอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ สำนักหอสมุดได้นำข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารมาจัดเป็นนิทรรศการ ด้วยการแสดงบรรณนิทัศน์หนังสือที่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยรังสิตแนะนำ

ระยะที่ 2 แนะนำสมาชิกของชุมชนคนรักการอ่านในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นนักแสดงที่มีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยรังสิต ให้มาร่วมแนะนำหนังสือที่น่าอ่านและได้อะไรจากการอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ พร้อมถ่ายทำเป็นคลิปวิดีโอ และนำมาจัดเป็นนิทรรศการ โดยเปิดฉายคลิปวิดีโอ และแสดงบรรณนิทัศน์หนังสือที่ได้รับการแนะนำ

ระยะที่ 3 ประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับสมาชิกของชุมชนคนรักการอ่าน โดยจัดแสดงนิทรรศการ จัดทำบรรณนิทัศน์หนังสือที่ได้รับการแนะนำ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนฯ ได้ร่วมสนุกและเห็นประโยชน์จากการอ่าน

ในปีการศึกษา 2555 มีสมาชิกชุมชนคนรักการอ่าน จำนวน 419 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 15% ของปีการศึกษา 2554 ผลที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ เกิดความใกล้ชิดและเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้กับผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ กลุ่มบุคลากร และกลุ่มนักศึกษา นอกจากนี้ สำนักหอสมุดยังสามารถจัดหาหนังสือได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการอีกด้วย

ภาพที่ 1 กิจกรรม RSU Loves to Read : ชุมชนคนรักการอ่าน

2. กิจกรรมงานสัปดาห์ห้องสมุด

สำนักหอสมุดมีการจัดกิจกรรมงานสัปดาห์ห้องสมุดประจำปีการศึกษา โดยในแต่ละปีการศึกษาจะกำหนดให้มีการเสวนา 1-2 วัน ซึ่งจะกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจในขณะนั้นและสัมพันธ์กับเรื่องการอ่านหรือห้องสมุด นอกจากนี้มีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การออกร้านขายหนังสือ การจัดนิทรรศการ การแนะนำฐานข้อมูลออนไลน์ การแนะนำการใช้ห้องสมุด การจัดฉายภาพยนตร์ และการตอบปัญหาวิชาการ

ในปีการศึกษา 2555 มีการจัดเสวนาในหัวข้อเรื่องประชาคมอาเซียน ผลของการจัดกิจกรรมมีผู้ให้ความสนใจจำนวนมาก โดยผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมจัดอบรมฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการวิจัย กิจกรรมตอบปัญหาวิชาการ กิจกรรมแจกหนังสือและวารสาร กิจกรรมจำหน่ายหนังสือและวารสาร กิจกรรมออกร้านหนังสือ และกิจกรรมฉายภาพยนตร์

กิจกรรมนั้นนอกจากจะมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแล้ว ยังทำให้ผู้ให้บริการได้รับรู้เกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดมากขึ้น และยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

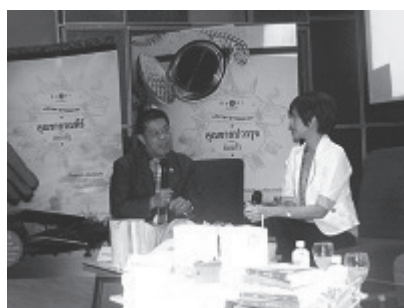
ภาพที่ 2 บรรยากาศในงานสัปดาห์ห้องสมุด

3. กิจกรรมพบนักเขียน

กิจกรรมพบนักเขียนเป็นกิจกรรมที่สำนักหอสมุดจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เนื่องจากสำนักหอสมุดตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการสร้างนักอ่าน เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต อีกทั้งกิจกรรมนี้เป็นพื้นที่ให้นักเขียนและนักอ่านได้มีโอกาสมาพบปะกันอย่างใกล้ชิด จินตนาการ ความคิด และประสบการณ์ของนักเขียนที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ชื่นชอบ จะช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการอ่าน และอาจพัฒนาไปสู่การเป็นนักเขียนหนังสือได้ในอนาคต

ในปีการศึกษา 2555 สำนักหอสมุดได้เชิญนักเขียนนวนิยาย ชุตติภาพบุรุษจุฑาเทพ จากสำนักพิมพ์สสาร บุ๊คส์ จำนวน 3 ท่าน มาร่วมเสวนาในหัวข้อ “จากตัวอักษรสู่บทละคร” ผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุดให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบทประพันธ์ชุดนี้ นำมาสร้างเป็นละครที่กำลังออกอากาศทางโทรทัศน์ ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เข้าร่วมฟังการเสวนาได้รับความสนุกสนานจากวิทยากร และได้รับความรู้เกี่ยวกับการหาข้อมูลประกอบการเขียนนวนิยายของวิทยากรเอง ซึ่งเป็นนวนิยายชุดนี้ จัดเป็นนวนิยายย้อนยุค นอกจากนี้การที่ผู้ให้บริการได้มีโอกาสพบกับนักเขียนที่มีชื่อเสียงและชื่นชอบอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้ให้บริการมักมาคอยสอบถามบรรณารักษ์เรื่องการเชิญนักเขียนท่านใดมาเป็นวิทยากรความรู้ สำนักหอสมุดจึงได้จัดทำแบบฟอร์มสำหรับให้ผู้ให้บริการเสนอรายชื่อนักเขียนที่ชื่นชอบ เพื่อให้สำนักหอสมุดได้จัดกิจกรรมพบนักเขียนให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

ภาพที่ 3 บรรยากาศของกิจกรรมพบนักเขียน

4. กิจกรรมตามหายอดนักอ่าน

กิจกรรมตามหายอดนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่ได้มีการจัดอย่างต่อเนื่องมาตลอด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 จนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่ใช้วิธีการยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุของผู้ใช้บริการมาเป็นการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีข้อกำหนด คือ ผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับ “ใบตามหายอด นักอ่าน” เมื่อยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุทุกครั้ง จะได้รับการประทับตรา เพื่อบันทึก

จำนวนครั้ง การยืมลงในใบตามหายอดนักอ่าน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทอาจารย์ต้องยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุ จำนวน 5 เล่มหรือ 5 เรื่องขึ้นไป ส่วนผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทเจ้าหน้าที่และนักศึกษาต้องยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุ จำนวน 2 เล่ม หรือ 2 เรื่องขึ้นไป ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีแต้มสะสมจากจำนวนครั้งในการยืมมากที่สุดก็จะได้รับรางวัล “ยอดนักอ่าน” ในการเก็บสะสมแต้ม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำแต้มที่สะสมมาแลกของรางวัลตามที่ห้องสมุดกำหนดไว้ หรือจะเก็บคะแนนสะสม เพื่อเป็นยอดนักอ่านได้

ในปีการศึกษา 2555 มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 438 คน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นจากการศึกษา 2554 เนื่องจากผู้ใช้บริการเห็นความสำคัญของการอ่าน รู้ถึงประโยชน์ของการอ่าน และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งได้รับความสนุกสนานในการยืมหนังสือเพื่อเก็บสะสมแต้ม ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 4 ผู้ที่ได้รับรางวัลจากกิจกรรมตามหายอดนักอ่าน

5. กิจกรรมยืมมาก ลุ้นมาก

กิจกรรมยืมมาก ลุ้นมาก เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 จนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่แจกรางวัลจากการยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุของสำนักหอสมุด โดยทุกครั้งที่ยืมหนังสือ/สื่อโสตทัศนวัสดุจะได้รับใบยืมมาก ลุ้นมาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องเขียนสิ่งที่ประทับใจหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พร้อมทั้งเขียนชื่อ/นามสกุล เบอร์

โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ และนำมาใส่ในกล่องที่เคาน์เตอร์บริการ หลังจากนั้นสำนักหอสมุดจะมีการจับรางวัลทุกสิ้นเดือน เดือนละ 20 รางวัล

ผลของจัดกิจกรรมนี้ ทำให้สำนักหอสมุดได้ทราบถึงสิ่งที่ผู้ใช้บริการชื่นชอบในห้องสมุด และสิ่งที่ผู้ใช้บริการต้องการให้ปรับปรุง โดยสำนักหอสมุดจะนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุด สำหรับปีการศึกษา 2555 สิ่งที่น่าสนใจของผู้ใช้บริการมากที่สุด คือ “ผู้ให้บริการ” รองลงมา คือ “สถานที่” ส่วนข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการที่ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุด คือ “ทรัพยากรสารสนเทศมีความทันสมัยและมีจำนวนที่มากขึ้น” รองลงมา คือ “การเพิ่มจำนวนพื้นที่นั่งอ่าน”

ภาพที่ 5 การจับผู้ได้รับรางวัลกิจกรรมเยี่ยมมาก ล้นมาก

6. กิจกรรมออกแบบตกแต่งห้องอ่านหนังสือในแนวคิด Green Library

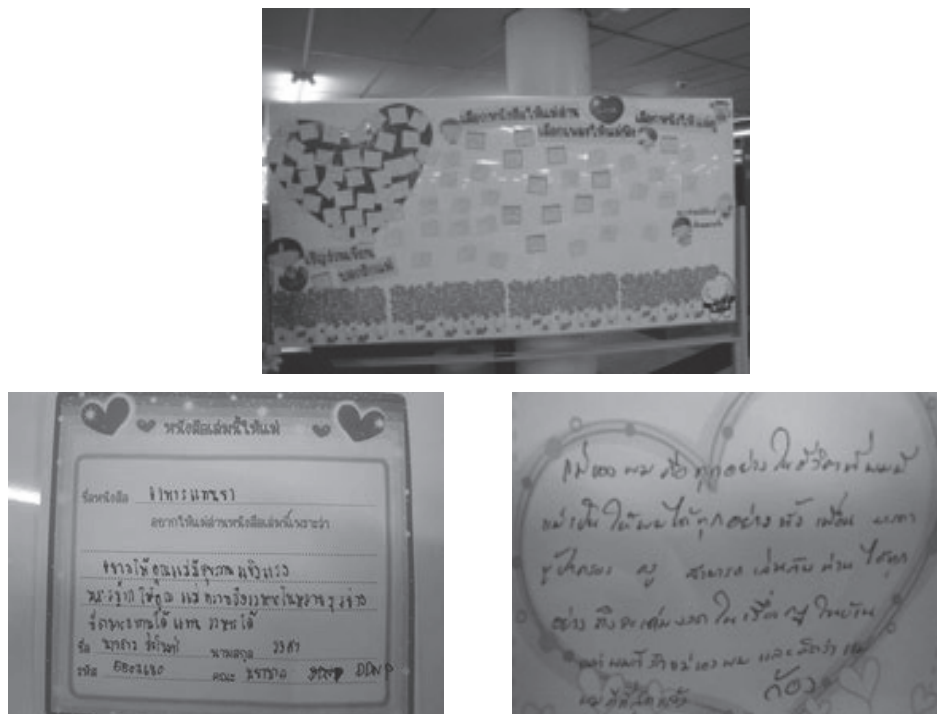
ปัจจุบันแนวโน้มของการพัฒนาห้องสมุดนอกเหนือจากเรื่องเทคโนโลยีแล้ว ยังมีอีกเรื่องที่สำคัญ คือ การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยในปีการศึกษา 2555 สำนักหอสมุดมีการจัดกิจกรรมออกแบบตกแต่งห้องอ่านในแนวคิด Green Library : ห้องสมุดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการอนุรักษ์พลังงาน ที่จะนำไปสู่การลดปัญหาภาวะโลกร้อน กิจกรรมนี้มีการเชิญชวนนักศึกษาเข้าร่วมส่งผลงาน และนำมาใช้เป็นต้นแบบในการออกแบบตกแต่งห้องอ่านในแนวคิด Green Library กิจกรรมนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมทั้งห้องสมุดในการอนุรักษ์พลังงาน และมีส่วนร่วมในการออกแบบตกแต่งห้องอ่านของสำนักหอสมุด

ภาพที่ 6 ผู้ที่ได้รับรางวัลและการแสดงผลงานกิจกรรมออกแบบตกแต่งห้องอ่านหนังสือ
ในแนวคิด Green Library

7. กิจกรรมวันแม่ : เลือกหนังสือให้แม่อ่าน เลือกเพลงให้แม่ฟัง เลือกหนังให้แม่ดู

กิจกรรมวันแม่ในเดือนสิงหาคมเป็นกิจกรรมที่สำนักหอสมุดจัดขึ้นทุกปี เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการระลึกถึงพระคุณของแม่ สร้างความรัก ความผูกพันระหว่างแม่กับลูกให้แนบแน่นขึ้น ในปีการศึกษา 2555 สำนักหอสมุดได้จัดกิจกรรมวันแม่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้แสดงออกถึงความรู้สึกผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ เพลง และภาพยนตร์ เพื่อเป็นตัวแทนในการบอกรักแม่ โดยสำนักหอสมุดมีการจัดเตรียมบอร์ดและแบบฟอร์มไว้ให้ผู้บริการเขียนข้อความบอกรักแม่ เขียนรายชื่อหนังสือที่อยากให้แม่อ่าน เขียนรายชื่อเพลงที่อยากให้แม่ฟัง เขียนรายชื่อภาพยนตร์ที่อยากให้แม่ดู พร้อมทั้งเตรียมไปรษณียบัตรไว้ให้ผู้บริการเขียนข้อความบอกรัก กิจกรรมนี้ทำให้ผู้บริการเห็นความสำคัญของวันแม่มากขึ้น รู้ถึงถึงพระคุณของแม่ผู้ให้กำเนิด และกล้าแสดงความรู้สึก “รักแม่” มากขึ้น มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนข้อความบอกรักแม่ติดบอร์ดเสนอรายชื่อหนังสือเพื่อให้แม่อ่าน เสนอรายชื่อเพลงเพื่อให้แม่ฟัง เสนอรายชื่อหนังเพื่อให้แม่ดู รวมทั้งส่งไปรษณียบัตรเพื่อบอกรักแม่ จำนวน 306 คน และสำหรับหนังสือและสื่อทัศนวัสดุที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสนอ แต่ไม่มีให้บริการในสำนักหอสมุดนั้น สำนักหอสมุดจะมีการดำเนินการจัดซื้อตามที่คุณใช้บริการเสนอทั้งหมด

ภาพที่ 7 ชิ้นงานในกิจกรรมวันแม่ : เลือกหนังสือให้แม่อ่าน
เลือกเพลงให้แม่ฟัง เลือกหนังสือให้แม่ดู

8. กิจกรรมทำความดีเพื่อพ่อ

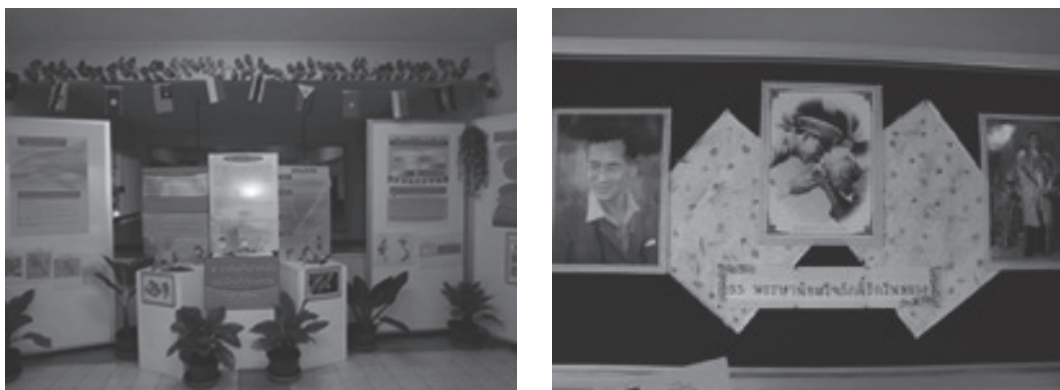
เนื่องในวันที่ 5 ธันวาคมเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาและเป็นวันพ่อแห่งชาติ สำนักหอสมุดมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้แสดงความจงรักภักดีที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยในปีการศึกษา 2555 สำนักหอสมุดจัดเตรียมใบโพธิ์ “ทำความดีเพื่อถวายในหลวง” ให้ผู้ใช้บริการได้เขียนแสดงความจงรักภักดีที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และนำใบโพธิ์มาติดไว้กับต้นไม้ พร้อมทั้งเตรียมไปรษณียบัตรไว้ให้ผู้ใช้บริการได้เขียนเพื่อส่งความรักความรู้สึกที่มีต่อพ่อผ่านทางไปรษณียบัตร กิจกรรมนี้ผู้ใช้บริการให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้นจำนวน 487 คน ผลของกิจกรรมนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และยังทำให้ผู้ใช้บริการได้แสดงออกถึงความรักที่มีต่อพ่อด้วย

ภาพที่ 8 บรรยากาศของกิจกรรมทำความดีเพื่อพ่อ

9. การจัดนิทรรศการและจัดบอร์ด

สำนักหอสมุดมีการจัดนิทรรศการและจัดบอร์ด เพื่อแสดงข้อมูลเนื้อหาต่างๆ ที่น่าสนใจ ด้วยวัสดุ สิ่งของ อุปกรณ์ที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์กัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้บริการ โดยมีการวางแผนและออกแบบที่สร้างความสนใจให้ผู้ใช้บริการ การจัดนิทรรศการและจัดบอร์ดเป็นการชักชวนผู้ใช้บริการสนใจการอ่านและทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของสำนักหอสมุด ในปีการศึกษา 2555 สำนักหอสมุดมีการจัดนิทรรศการจำนวน 7 ครั้ง และจัดบอร์ด จำนวน 37 เรื่อง กิจกรรมนี้เป็นการกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการให้อยากอ่านหนังสือและสื่อการอ่านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่จัด นอกจากนี้ยังเป็นการแนะนำให้ผู้ใช้บริการรู้จักอ่านหนังสือที่หลากหลายในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียน และความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งทำให้ผู้ใช้บริการทราบว่า มีหนังสือใหม่ ๆ ที่ทันสมัยในสำนักหอสมุด

ภาพที่ 9 รูปแบบการแสดงผลนิทรรศการและการจัดบอร์ด

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการเตรียมพร้อมในเรื่องต่อไปนี้เป็น การจัดห้องสมุดสำหรับผู้ให้บริการได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ จัดสภาพแวดล้อมในห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับผู้ให้บริการ ให้มีบรรยากาศของการอ่าน และมีความใกล้ชิดกับหนังสือให้มากขึ้น และความพร้อมในด้านวิธีการดำเนินการสื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ สำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้น ควรเป็นกิจกรรมที่เร้าใจ ทำทายความสนใจ ความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งมีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้สามารถปฏิบัติจริง สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วควรเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านการอ่านของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมตรงกับความต้องการและความสนใจ และในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้กิจกรรมดูน่าสนใจแปลกใหม่และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน เพราะการสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง รวมทั้งจะต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรจะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก เพราะเมื่อเด็กรักการอ่าน เติบโตขึ้นนิสัยรัก การอ่านจะติดตัวต่อไปเรื่อย ๆ เป็นผลดีต่อการเรียน การปรับปรุงตัว เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถนำความรู้จากการอ่านไปเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง อันส่งผลไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

บรรณานุกรม

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาคาร, 2545.

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. บริการห้องสมุด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. การใช้ห้องสมุดยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

รัตนาวพร สงวนประสาทพร. กิจกรรมคัดสรรสำหรับส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

วาณี ฐานวงศ์ศานติ. กิจกรรมสำหรับห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2521.

ประสบการณ์จริงกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ประสบความสำเร็จของอุทยานการเรียนรู้ยะลา

จารุณี การ์*

บทนำ

ปัจจุบันสิ่งเบี่ยงเบนความสนใจในการอ่านมีมากมาย โดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีภาพประกอบเคลื่อนไหวได้ สร้างความสนุกและทำให้คนดูจำเรื่องได้มาก กระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็ดึงความสนใจออกจากการอ่านหนังสือได้เช่นกัน จึงทำให้มีผู้ที่รักการอ่านหนังสือน้อยลง โดยเฉพาะเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่ถูกชักจูงด้วยสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย นอกจากโทรทัศน์แล้วยังมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กต้องอยู่นิ่ง เฝ้าดูจอมองเป็นเวลานาน เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ถ้าผู้ปกครองไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูลูก ปล่อยปะละเลย และอาศัยสื่อเหล่านี้ในการเลี้ยงดูลูก พัฒนาการของเด็กจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทั้งที่วัยเด็กเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา มีความกระตือรือร้นสนใจใคร่รู้ในเรื่องต่าง ๆ และส่วนใหญ่อยู่ในวัยกำลังศึกษา การอ่านจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั้น จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนิสัยรักการอ่านในเด็กนั้นมิได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ฉะนั้น ควรมีขั้นตอนการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพราะการชักชวนเด็กให้อ่านหนังสือโดยวิธีการพูดแนะนำอย่างเดียวนั้นอาจไม่พอ ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นหรือเร้าความสนใจในการอ่านให้แก่เด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการรณรงค์ให้เด็กรักการอ่าน รวมทั้งภาครัฐควรส่งเสริมการอ่านอย่างจริงจัง โดยกระตุ้นและจูงใจให้สถานศึกษา หรือสถาบันต่าง ๆ จัดกิจกรรมให้เด็กได้อ่านและใช้สติปัญญาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้

การส่งเสริมการอ่าน

การอ่านต้องถูกส่งเสริมตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา ผู้ปกครองควรส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ลูกฟังตั้งแต่แรกเกิด จัดเวลาและสถานที่สำหรับการอ่านภายในบ้าน พูดคุยส่งเสริมเกี่ยวกับการอ่านในครอบครัว ช่วยพัฒนาลูกให้มีความชำนาญในการอ่าน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่านด้วยตัวเอง เช่น Hurst and Hubberstey (2001) ที่มีความเห็นว่า ถ้าพ่อแม่

* อาจารย์ สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ทำตัวอย่างให้เห็นว่า ตื่นรักการอ่าน เด็ก ๆ ก็จะรักการอ่านเหมือนกัน โดยวิธีการที่ง่ายที่สุด คือ ครอบครัวต้องร่วมอ่านหนังสือกับเด็กเป็นกิจวัตร หาบทุกลอนสนุก ๆ หรือนิทานที่เขียนเป็นคำคล้องจอง แล้วชวนลูกอ่านออกเสียงดัง ๆ การอ่านคำคล้องจองที่เข้าใจง่ายเป็นเรื่องที่สนุกสนานและดึงดูดใจ ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านแก่เด็ก ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง และอ่านหนังสือเก่ง เรียนดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Austin and Casselden (2010) ที่ศึกษาทัศนคติด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่าน พบว่า เจตคติเชิงบวกของพ่อแม่ที่มีต่อการอ่านมีผลต่อเจตคติเชิงบวกของเด็กที่มีต่อการอ่าน และการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก โดยเด็กที่เห็นพ่อแม่อ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะอ่านเช่นกัน ครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน และมีวัฒนธรรมการอ่านที่บ้าน มักนำไปสู่นิสัยรักการอ่านของเด็กอย่างยั่งยืน

เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียน ครูจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยมีมาตรการเพื่อส่งเสริมการอ่าน บูรณาการการอ่านกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน สร้างแรงจูงใจและชี้แจงให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน พัฒนาการอ่านของนักเรียนตามลำดับตั้งแต่ระดับอ่านออก อ่านเป็น อ่านสม่ำเสมอและอ่านเป็นนิสัย รวมทั้งติดตามประเมินผลพัฒนาการอ่านของเด็กอย่างต่อเนื่อง จัดสื่อ หรือแหล่งการเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการในการอ่าน รวมทั้งยังต้องประสานความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในโรงเรียน และส่งเสริมการอ่านให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน พิจารณาให้นักเรียนเลือกหนังสือด้วยตัวเองเพื่ออ่านเป็นการบ้าน ประสานกับฝ่ายบริหารและครูคนอื่น ๆ เพื่อทำให้การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในโรงเรียน พุดคุยเรื่องหนังสือและการอ่านหนังสือกับนักเรียนเป็นประจำ ค้นหาสิ่งที่นักเรียนสนใจไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร เว็บไซต์ วิดีโอ ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นฐานเริ่มเพื่อแนะนำพวกเขาไปสู่การอ่าน สิ่งที่น่าสนใจด้วยตัวเอง เรียนรู้ความสนใจและความชื่นชอบของนักเรียนแต่ละคนภายนอกห้องเรียน และเชื่อมโยงความสนใจเหล่านี้มาสู่การอ่าน พร้อมทั้งสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับนิสัยการอ่านที่บ้านของนักเรียน นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรจัดแหล่งข้อมูลในห้องสมุดทั้งหมดให้เด็กสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน ให้บริการอย่างมีคุณภาพ ทำความคุ้นเคยกับหนังสือและนิตยสารยอดนิยม จัดพื้นที่ที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ทำให้เป็นบริเวณที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกสบาย และไม่ลำบาก ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม การบริการ การพัฒนาหมวดหมู่ และโครงการต่าง ๆ ของห้องสมุด รวมทั้งถามความคิดเห็นของเด็ก เพื่อจัดหาแนวทางในการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้การศึกษาและอบรมแก่ผู้ปกครอง และสนับสนุนสื่อต่าง ๆ ให้ทุกคนรอบรู้ ขณะเดียวกันก็ควรเน้นการปฏิรูปครูระดับประถมวัย และปฏิรูปศูนย์เลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาลของภาครัฐหรือเอกชนขนาดเล็กทั่วประเทศอย่างจริงจัง สนับสนุนอาสาสมัครจัดกิจกรรม พร้อมอุปกรณ์ในการฝึกอบรม และจ้างพี่เลี้ยง หรือครูอนุบาลที่มีความรู้เรื่องจิตวิทยา และการทำงานของสมองอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ

ทำไมจึงต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การอ่านช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ การปลูกฝัง “นิสัยรักการอ่าน” และมี “รสนิยมในการอ่าน” ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีรูปแบบการดำเนินการหลายอย่าง ทั้งเทคนิค กลวิธี และสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น อยากอ่าน กระตุ้นให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนจนเป็นนิสัย โดยการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก มีวัตถุประสงค์ให้เด็กสามารถอ่านได้ในระดับที่ใช้สติปัญญา วิเคราะห์วิจารณ์ และมีความเข้าใจอย่างดีพอ ทั้งยังพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิด เหตุผล อารมณ์ โดยผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะพยายามทำให้การอ่านเป็นประสบการณ์ที่ สนุกสนาน เด็กเกิดความประทับใจในการอ่าน รักการอ่านจนเกิดนิสัยรักการอ่านไปตลอดชีวิต

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายาม พัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมี ลักษณะสำคัญ (แมนมาส ขวลิขิต, 2544: 17) ดังนี้

1. **เร้าใจ** กิจกรรมจะเร้าใจให้บุคคลที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนเกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่า ควรอ่าน เช่น การจัดนิทรรศการที่ดึงดูดความสนใจ การตอบปัญหา มีรางวัลต่าง ๆ การใช้สื่อ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วย เป็นต้น

2. **จูงใจ** ให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อจะได้รู้ เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุกที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์แล้วยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้นั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่าน เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและการใช้คู่มือช่วยการอ่าน

เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น และไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ในการอ่าน เช่น ชาวที่ กำลังเป็นที่สนใจ หรือหัวข้อเรื่องที่เป็นที่สนใจ เช่น การวิจัย การเตรียมตัวสอบ การสมัครงาน เป็นต้น

3. กระตุ้น แนะนำให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง อยากรู้อยากดูให้รอบและรู้ลึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่อง หนึ่งต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือ ทำประโยชน์ให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อยากนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ อยากเขียนหนังสือ ทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่านเหล่านี้ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้จัดกิจกรรมอาจนำหนังสือหรือวัสดุการ อ่านมาแสดงทุกครั้งจัดกิจกรรม

4. สร้างบรรยากาศการอ่าน ขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรมจะเร้า ใจ จูงใจให้อ่านและกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้มีเพียงพอ

อุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลา (TKpark Yala) เป็นห้องสมุดมีชีวิตระดับภูมิภาคแห่งแรกในประเทศไทย และเป็นอุทยานการเรียนรู้แห่งที่ 2 ของประเทศไทย ซึ่งได้รับความร่วมมือระหว่าง สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ กรุงเทพฯ และเทศบาลนครยะลา โดยเทศบาลนครยะลาจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อวางแผนและบริหารอุทยานการเรียนรู้ยะลา และจัดสรรงบประมาณของท้องถิ่น เพื่อให้อุทยานการเรียนรู้ยะลาสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ กรุงเทพฯ รับผิดชอบในการให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้สนับสนุนทางด้านสื่อ เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากร กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในลักษณะโครงการนำร่อง รวมทั้งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการก้าวเดินของ อุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และทันสมัย มีการส่งเสริมและ สนับสนุนการอ่านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน การ แสวงหาความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีโอกาสพัฒนาแลกเปลี่ยน และแสดงผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถ สร้างนวัตกรรมใหม่ ผลผลิต หรือชิ้นงานจากการผสมผสานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม หรือวิถี ชีวิต นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลาย (เทศบาลนครยะลา, 2551: 2)

อุทยานการเรียนรู้ยะลาส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านการเรียนรู้ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิตด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถดึงดูดเด็ก เยาวชน และประชาชนให้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ยะลา เป็นจำนวน 1,059,991 คน (จำนวนผู้เข้าใช้บริการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2555)

อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมาตลอด 5 ปีที่ผ่านมา โดยคัดเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระแสสังคม เหตุการณ์หรือวันสำคัญต่าง ๆ และสอดคล้องกับหลักการสร้างองค์ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เด็ก เยาวชน และประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่าน อีกทั้งยังมีผลในการช่วยแก้ไขปัญหาการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ ซึ่งเป็นปัญหาของเด็กนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในอุทยานการเรียนรู้ยะลา แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบออกเป็น 2 ฝ่ายหลัก ๆ ได้แก่ ฝ่ายบรรณารักษ์ และฝ่ายกิจกรรม โดยฝ่ายบรรณารักษ์มีหน้าที่ดูแลงานจัดหา คัดเลือกสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนวัสดุทุกประเภท วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด บริการหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร บริการยืม-คืนหนังสือ และบริการตอบคำถามช่วยค้นคว้า ประสานงานกับฝ่ายกิจกรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในส่วนงานห้องสมุด ส่วนฝ่ายกิจกรรมมีหน้าที่ดูแลประสานงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดทำรายงานสถิติจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและคณะเยี่ยมชม และประชาสัมพันธ์งานกิจกรรม รวมทั้งจัดทำนิทรรศการทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องเริ่มต้นอย่างไร

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ยาก หากเรามีการวางแผนและเตรียมการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเลือกวันและช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องจัดในช่วงที่ไม่ตรงกับการจัดกิจกรรมของสถานที่อื่น ๆ หรือการจัดงานใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากจะทำให้ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย หรือวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น เนื่องจากประชาชนจะเดินทางไปพักผ่อนในสถานที่อื่น ๆ รวมทั้งช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดกิจกรรมเป็นประจำทุกวันเสาร์ และวันอาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น หากวันหยุดนักขัตฤกษ์ใดที่เป็นวันหยุดยาว อุทยานการเรียนรู้ยะลาจะงดกิจกรรมช่วงดังกล่าว ส่วนระยะเวลาในการจัดกิจกรรมขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรม เช่น

กิจกรรมสำหรับเด็ก อาจใช้เวลาไม่มากเท่ากับกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กมีช่วงความสนใจในระยะสั้น โดยส่วนใหญ่อุทยานการเรียนรู้จะจัดกิจกรรมที่เน้นการให้สาระความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกเบื่อ และมีความสนใจมากขึ้น โดยเริ่มกิจกรรมจากการทำความรู้จักกัน กิจกรรมสนทนากา ร้องเพลง เพื่อละลายพฤติกรรมเด็ก ก่อนจะนำเข้าสู่เนื้อหาสาระของแต่ละกิจกรรม

สำหรับสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของอุทยานการเรียนรู้จะได้นั้น แบ่งเป็น การจัดกิจกรรมภายในห้องสมุด ได้แก่ ห้องมินิเธียเตอร์ ลานสานฝัน ห้องเด็ก และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ส่วนการจัดกิจกรรมภายนอกห้องสมุด ได้แก่ โรงเรียนต่าง ๆ ศูนย์การค้าในจังหวัดยะลา และแหล่งท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดยะลาและจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมนอกสถานที่จะทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน มีความรู้สึกเป็นอิสระ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และในขณะเดียวกันก็มีส่วนกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล, 2549 : 58)

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของอุทยานการเรียนรู้จะดำเนินการ มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมงาน

อุทยานการเรียนรู้จะจัดประชุมภายในองค์กร เพื่อคิดและเสนอแผนกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในแต่ละเดือน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นนั้น จะพิจารณาจัดให้ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่ม ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปทำความเข้าใจในบทเรียนที่ได้ศึกษาในโรงเรียนได้ พร้อมทั้งพิจารณาจากผลการประเมินการจัดกิจกรรมที่ได้รับจากแบบสอบถาม และการเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เข้าใช้บริการในห้องสมุด

หลังจากนั้นอุทยานการเรียนรู้จะนำแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมเสนอแก่คณะกรรมการบริหารอุทยานการเรียนรู้ โดยเมื่อนายกเทศมนตรีเป็นประธานและคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ปลัดเทศบาล ตัวแทนจากเทศบาลภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ตัวแทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา และคณะกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ใหญ่ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และตัวแทนเยาวชน หรือตัวแทนกลุ่มเยาวชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อทำหน้าที่คอยให้คำแนะนำต่อการดำเนินงาน

กิจกรรมของอุทยานการเรียนรู้ยะลา โดยผ่านมุมมองของเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้อุทยานการเรียนรู้ยะลา จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ “ถูกใจ” และ “โดนใจ” เยาวชนมากที่สุด (เส้นทางสู่...อุทยานการเรียนรู้ยะลา: เปิดโลกกว้างการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น, [ม.ป.ป.] : 52) เมื่อทุกฝ่ายรับทราบแล้ว ก็จะเตรียมดำเนินการขั้นต่อไป

1.1 ฝ่ายกิจกรรมเขียนโครงการ และกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรม ที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ปฏิบัติจริง เช่น อาจมีการบันทึกกิจกรรม กำหนดรางวัล สื่อ อุปกรณ์ การติดต่อกับโรงเรียนหรือสมาชิกห้องสมุด เป็นต้น

1.2 เตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมตามโครงการ โดยการจัดหา และคัดเลือก หรือบางครั้งจำเป็นต้องซื้อก็พิจารณาตามสมควร ซึ่งไม่นิยมเลือกใช้สื่อหรืออุปกรณ์ที่มีราคาแพงเกินไป โดยจะจัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ แบบฝึกหัด และบัตรคำ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การเล่านิทานโดยมีภาพประกอบ การจัดแสดงหนังสือ/นิตยสาร/วารสารใหม่ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

สื่อโสตทัศนวัสดุ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก ของจริง ของจำลอง/หุ่นจำลอง รูปภาพ ภาพยนตร์ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น กิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการทดลองอย่างง่าย ซึ่งอาจมีการใช้ของจริง ของจำลอง/หุ่นจำลอง หรือรูปภาพประกอบกิจกรรมที่จัด การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ซีดี-รอม และดีวีดี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เว็บไซต์ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ซีดี-รอม หรือดีวีดี เพื่อสร้างความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือกิจกรรมส่งเสริมเทคโนโลยี เช่น การอบรมการใช้เว็บไซต์ในสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด การประกวดการออกแบบเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

1.3 กำหนดเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกิจกรรม

2. ขั้นประชาสัมพันธ์กิจกรรม

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปรับทราบกิจกรรมต่าง ๆ ของอุทยานการเรียนรู้ยะลา ทั้งนี้ อุทยานการเรียนรู้ยะลา มีวิธีในการ

ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้ (3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิด มิตรภาพ และความเข้าใจ, 2553 : 22)

2.1 การสื่อสารภายนอกอุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาเผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมโดยผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ภายในพื้นที่จังหวัดยะลา ได้แก่ การส่งจดหมายให้ทางโรงเรียนเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของอุทยานการเรียนรู้ยะลา (www.tkparkyala.com) และสื่อสังคม ได้แก่ เฟซบุ๊ก (www.facebook.com/tkpark และ www.facebook.com/tkpark1) ประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สำคัญ หรือตามแยกไฟแดงต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครยะลา แจกใบปลิวและแผ่นพับที่ออกแบบให้ดูทันสมัย และมีสีสันน่าสนใจวางไว้ที่อุทยานการเรียนรู้ยะลา แจกตามโรงเรียน ศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยว ห้องสมุดประชาชน ร้านอาหาร วัด มัสยิด และโรงพยาบาล

2.2 การสื่อสารภายในอุทยานการเรียนรู้ยะลา

ฝ่ายกิจกรรมจะดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทั้งที่กำลังจะเกิดขึ้น และที่ได้จัดไปแล้วในแต่ละเดือนผ่านทางสื่อแผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในห้องสมุด บอร์ดนิทรรศการบริเวณลานสานฝัน บอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในห้องสมุดเด็กเล็ก ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมบนโต๊ะอ่านหนังสือในห้องสมุด

3. ขั้นตอนการ

การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากทุกกิจกรรมในโครงการควรเกิดผลเป็นรูปธรรม สามารถนำเสนอภาพที่ชัดเจน อุทยานการเรียนรู้ยะลาจึงได้ดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

3.1 การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และประชุมชี้แจงขั้นตอนการจัดกิจกรรม เพื่อดูความพร้อมของการจัดกิจกรรม

3.2 การปฏิบัติกิจกรรม โดยดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้

4. ขั้นตอนประเมิน

การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะทำให้ทราบความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละองค์กรอาจมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ สภาพแวดล้อม ความต้องการ และความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายในองค์กร

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จของอุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถแบ่งตามการพัฒนา 4 ด้าน ดังนี้ (3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิดมิตรภาพ และความเข้าใจ, 2553 : 38-47)

1. **กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน** ถือเป็นกิจกรรมที่เป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการดำเนินกิจกรรมภายในอุทยานการเรียนรู้ยะลา เพราะนอกเหนือจากการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และสร้างพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้นในอุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังมีส่วนช่วยลดจำนวนเด็กและเยาวชนที่อ่านหนังสือภาษาไทยไม่ออก ซึ่งเป็นปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการครอบครัวอัจฉริยะ...ด้วยการอ่าน

อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดโครงการครอบครัวอัจฉริยะ...ด้วยการอ่าน ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2551 และจัดต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน โดยมุ่งปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กและเยาวชน ให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือให้ลูกฟัง และเลี้ยงลูกด้วยหนังสือ เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวด้วยการสร้างกระบวนการให้พ่อแม่ลูกมีความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ โดยกิจกรรมภายในโครงการ ได้แก่ การบริการยืมกระเป๋าสัปดาห์อัจฉริยะ และการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก และการส่งเสริมการอ่าน

การบริการยืมกระเป๋าสัปดาห์อัจฉริยะ

- จัดทำถุงผ้าหนังสือจำนวน 60 ใบ โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงวัย คือ ถุงหนังสือสำหรับเด็กเล็ก (อายุ 0-3 ปี) ถุงหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี) ถุงหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1-3 (อายุ 7-9 ปี) และถุงหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุ 10-12 ปี)

- ภายในถุงหนังสือจะประกอบด้วยหนังสือสำหรับเด็กจำนวน 1-2 เล่ม และหนังสือสำหรับพ่อแม่ 1-2 เล่ม พร้อมของเล่นเพื่อการเรียนรู้ 1 ชิ้น

- ระยะเวลาในการยืม 1 สัปดาห์ (ให้ยืมเฉพาะเครือข่ายผู้ปกครองห้องสมุดเด็กที่เข้าร่วมโครงการ)

การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเนื้อหาของการอบรมจะเกี่ยวกับ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กในแต่ละช่วงวัย เช่น การอบรมในหัวข้อ “เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก” “เลี้ยงลูกให้เก่งและดีต้องมี 3G” เป็นต้น

โครงการสร้างนักเล่านิทาน : เด็กเก่า...เก่า เล่านิทานเก่ง...เก่ง

โครงการสร้างนักเล่านิทาน : เด็กเก่า...เก่า เล่านิทานเก่ง...เก่ง เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้เกิดความกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการอ่าน และเกิดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน โดยฝึกให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักเทคนิคในการเล่านิทานที่หลากหลาย เช่น การเล่าไปพับไป เล่าไปวาดไป เล่าไปตัดไป การเล่านิทานโดยใช้สื่ออื่นเป็นสื่อ การแสดงละครนิทาน การฝึกใช้ท่าทางประกอบเสียงเพลง ฝึกการใช้เสียงตามอารมณ์ การอ่านบทละครนิทาน ทำอุปกรณ์ประกอบการแสดงละครนิทาน การอัดเสียงบทละครนิทาน และการแสดงผลงานละครของน้อง ๆ คือ “ละครบรรเลง บทเพลงนิทาน” ซึ่งได้จัดแสดงโชว์บนเวทีงานต่าง ๆ ในจังหวัดยะลา

โครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala

อุทยานการเรียนรู้ยะลา มีภารกิจหลักในการมุ่งเน้นปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและส่งเสริมการอ่าน จึงได้จัดโครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala เพื่อปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมโครงการสนใจการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการคิด และฝึกทักษะด้านการอ่าน ในรูปแบบที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและรักการอ่านหนังสือทุกรูปแบบ และฝึกให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีกระบวนการคิดโดยใช้เหตุผล สร้างคุณค่าด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและสังคม โดยอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะส่งข้อมูลการจัดกิจกรรมแต่ละเดือนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อโรงเรียนสนใจนำนักเรียนมาร่วมกิจกรรม สามารถติดต่อมายังอุทยานการเรียนรู้ยะลา เพื่ออุทยานการเรียนรู้ยะลาดำเนินการจัดกิจกรรมให้ต่อไป ตัวอย่างกิจกรรมในโครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala มีดังนี้

เดือนกรกฎาคม 2555 จัดกิจกรรมในหัวข้อ อ่าน ฟัง คิด เล่น กับเรื่องราวสาระท้องถิ่น ภาคใต้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรักการอ่านและได้เรียนรู้เรื่องราวสาระท้องถิ่นใกล้ตัวที่น่าสนใจ พร้อมทั้งให้เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและท้องถิ่นภาคใต้ เกิดความเข้าใจและการยอมรับในวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่หลากหลายตามบริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป โดยกิจกรรมที่จะจัดขึ้น มีดังนี้

1. กิจกรรมอ่าน...สนุกกับการอ่านนิทานสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่นภาคใต้ นิทานเรื่องราวภูมิปัญญาสาระท้องถิ่นใกล้ตัวที่สอดคล้องกับวัย การดำรงชีวิต พร้อมกับสอดแทรกแนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. กิจกรรมฟัง...สนุกกับการฟัง TKpark Audio Book หนังสือเสียงสาระท้องถิ่นภาคใต้ที่สร้างสรรค์โดยอุทยานการเรียนรู้ นิทานพื้นบ้านที่มีทั้งสาระ ความสนุกสนาน และ

จินตนาการ สืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้อันล้ำลึก มีความหมายต่อการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงอยู่ร่วมกันที่แฝงไปด้วยคติสอนใจ

3. กิจกรรมคิด...สนุกกับการคิด Workshop...หุ่นประดิษฐ์ตัวละคร สร้างสรรค์ จากหนังสือชุดสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ภาคใต้ เช่น หุ่นอีเล้งเค้งเค้ง หุ่นไก่ชามอ ตัวละครน่ารัก ๆ จากหนังสือในชุดสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ภาคใต้

4. กิจกรรมเล่น...สนุกกับการเล่น เดิน กระโดดไปตามเสียงเพลง “ลูกยางจอมชน” บทเพลงสร้างสรรค์ถ่ายทอดเรื่องราวของสื่อของเล่นในท้องถิ่นภาคใต้

เดือนสิงหาคม 2555 จัดกิจกรรมในหัวข้อ พิพิธอาเซียน เพื่อให้เด็กและเยาวชน เกิดการเรียนรู้หลากหลายแง่มุมของเพื่อนบ้านและมิตรประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม รู้จัก เข้าใจ และเตรียมพร้อมที่จะรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่แตกต่าง โดยกิจกรรมที่จะจัดขึ้น มีดังนี้

1. กิจกรรมสนุกเรียนรู้ รู้จัก...เรียนรู้ เรื่องราวของประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านการ์ตูนแอนิเมชัน “ท่องโลกอาเซียน” ซึ่งจัดทำโดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นแก่เยาวชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้นำเสนอผ่านตัวละครที่เป็นมนุษย์ต่างดาวที่ชื่อ “บลู” กับเพื่อน ๆ ของเขามาก 10 คน ซึ่งเสมือนเป็นตัวแทนของประเทศสมาชิก อาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

2. กิจกรรมสนุกเข้าใจ รู้จัก...เข้าใจ อาเซียน ASEAN WALL เรียนรู้พื้นฐานอัตลักษณ์ (Identity) 10 ชาติอาเซียน กิจกรรมสนุกกับเกมทดสอบความรู้ ร่วมตอบคำถามจาก 10 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ชื่อประเทศ (ชื่ออย่างเป็นทางการ) ธงชาติ ตราแผ่นดิน เมืองหลวง ระบบการปกครอง สกุลเงิน สินค้าเด่น สถานที่สำคัญ แผนที่ประเทศ จำนวนประชากร และดอกไม้ประจำชาติ

3. กิจกรรมสนุกคิด รู้จัก...เพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียนจาก Workshop แต่งแต้มสีสัน...แต่งกายชุดอาเซียน (สำหรับเด็กปฐมวัย) และ Workshop หมุนหมุนกลิ้งกลิ้ง...ลูกเต๋าหรรษา ร่วมประดิษฐ์และรับของทีละลิ้ม (สำหรับเด็กประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)

4. กิจกรรมสนุกเล่น รู้จัก...เพลงเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน กับกิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์

โครงการเยาวชนต้นแบบอ่านออกเสียง

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ทำให้คำมีความหมายแตกต่างกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีการอ่านออกเสียงด้วยสำเนียงที่หลากหลายตามท้องถิ่นต่างๆ ปัจจุบันการอ่านออกเสียงภาษาไทยมีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก อิทธิพลของภาษาต่างประเทศทำให้การออกเสียงทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ผิดเพี้ยนจนอาจสื่อความหมายผิด หรืออาจทำให้เสียงภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไปได้ แม้ว่าธรรมชาติของภาษาจะมีความเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว แต่ความเปลี่ยนแปลงตามความนิยมโดยออกเสียงภาษาไทยให้ฟังคล้ายภาษาต่างประเทศจนเคยชิน อาจทำให้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไปได้ในที่สุด อุทยานการเรียนรู้ยะลาเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดกิจกรรมโครงการเยาวชนต้นแบบอ่านออกเสียง เพื่อรณรงค์และสร้างเครือข่ายการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยได้เชิญอาจารย์ภาษาไทยมาให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมเรื่องการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เข้าร่วมอบรม และจัดการแข่งขัน ตลอดจนต่อยอดโครงการเป็นโครงการหนังสือเสียง โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ร่วมกันผลิตหนังสือเสียง เพื่อบริจาคให้กับผู้พิการทางสายตาต่อไป

โครงการประกวด Cosplay แพนซีเรื่องเล่าจากหนังสือ

อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดโครงการประกวด Cosplay แพนซีเรื่องเล่าจากหนังสือ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นความสำคัญของการอ่าน โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านการแต่งกายแพนซีเลียนแบบตัวละครในหนังสือ สร้างสรรค์ตัวละครในหนังสือให้มีชีวิต พร้อมทั้งถ่ายทอดเรื่องราวที่อ่านผ่านการแต่งกายแพนซีได้เป็นอย่างดี

แม้ว่าอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะมีภารกิจหลักในการมุ่งเน้นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมการอ่านแล้ว การส่งเสริมทักษะด้านศิลปวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการส่งเสริมความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงความเป็นมาในอดีตสู่สังคมปัจจุบัน เกิดการรับรู้ถึงวัฒนธรรมของสังคมไทย และก่อให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นไทย

2. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ รู้จัก เข้าใจ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคอื่น ๆ หรือศิลปวัฒนธรรมสากล ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยื้องยาตรแดนใต้”

โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยื้องยาตรแดนใต้” จัดขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันด้วยความรักสามัคคี ลดความอคติ นำไปสู่การอยู่อย่างหลากหลายและสันติ ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปลูกฝังให้เด็กไทยที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามได้เรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน โดยการไปเยี่ยมชมตามสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของภาคใต้ ได้แก่ วัดคูหาภิมุข วังจะบังติกอ สถาบันทักษิณคดีศึกษา สวนสัตว์สงขลา ชุมชนเก่าแก่อัน (ตัวอย่างชุมชนที่มีการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ความเป็นมาของร่องรอยประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วรรณนา ตลอดจนเกิดแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

โครงการค่ายเยาวชน “ข้าวตั้งท้อง พี่น้องครั้นครอง”

วิถีชีวิตของคนไทยเกี่ยวข้องกับปลูกข้าวมาตั้งแต่อดีต เพื่อเป็นการสืบสานและสืบทอดองค์ความรู้เรื่องข้าว ทางอุทยานการเรียนรู้ยะลาจึงจัดโครงการค่ายเยาวชน “ข้าวตั้งท้อง พี่น้องครั้นครอง” ขึ้น เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้กับเยาวชนผู้สนใจได้เรียนรู้วิถีการหรือกระบวนการทำนาของคนไทย เพิ่มประสบการณ์ให้กับเยาวชนในจังหวัดยะลาได้เรียนรู้กระบวนการทำนา โดยการทดลองปฏิบัติการเกี่ยวข้าวจริง ๆ ณ แปลงนา

กิจกรรมค่ายเยาวชนนอกสถานที่ หรือกิจกรรมที่เป็นการทัศนศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลจริงจากการไปทัศนศึกษาเยี่ยมชม ทำให้สามารถซึมซับการเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้น และยังทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมสามารถเรียนรู้วิถีชีวิต ความคิด และวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้มากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดกิจกรรมที่เป็นในลักษณะค่าย แต่เป็นค่ายที่จัดขึ้นภายในห้องสมุดอุทยานการเรียนรู้ยะลา เช่น

โครงการโขนจิตจิว

"โขน" ไม่เพียงเป็นศาสตร์ที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ศิลปะการแสดงแบบประเพณีของไทย เนื่องด้วยรูปแบบการเล่นโขน คือ การฝึกระเบียบวินัย ความอดทน และความพร้อมเพรียง แต่ยังเป็นศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมในอันที่จะใช้เป็นเครื่องมือปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์แบบไทย ๆ ให้กับเด็กไทยอีกด้วย เพราะแกนหลัก (Theme) ของเรื่อง คือ ธรรมะย่อมชนะอธรรม สอดแทรกความกตัญญู ความรับผิดชอบต่อนานาที่ ความรักใคร่ปรองดองในครอบครัว ความซื่อสัตย์ เนื้อหาต่าง ๆ แบ่งเป็นตอน ๆ เหมาะกับวัยของเด็ก อีกทั้งยังมีเนื้อเรื่องที่ลูกใจเด็กที่ชอบ เช่น อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ผจญภัย วีรบุรุษ การต่อสู้ เป็นต้น อุทยานการเรียนรู้ยะลา ได้ตระหนัก

ถึงความสำคัญและคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย จึงได้จัดโครงการอินจิ๊ดจ๊วขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้และศิลปะการแสดงในด้านการละเล่นโน้ให้แก่เด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กจะได้เรียนรู้เต็มรูปแบบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีโอกาสได้แสดงจริงบนเวที ถือได้ว่าเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการละเล่นโน้เด็กสู่สาธารณะ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของตน อีกทั้งมีความเชื่อมั่นและมีจิตสำนึกในการที่จะสืบทอดและรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป โดยกิจกรรมจะเริ่มตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ในการประดิษฐ์หัวโน้แบบประยุกต์ที่ใช้สำหรับสวมใส่ในการละเล่นโน้ให้เยาวชนและประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและพัฒนาเป็นงานอาชีพต่อไป และการอบรมเชิงปฏิบัติการการแสดงโน้ให้แก่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้พื้นฐานการเรียนรำโน้ กิริยาท่าร่า บทความและเนื้อเพลงโน้ พร้อมจัดแสดงบนเวทีเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้โชว์ความสามารถในการแสดงโน้ได้อย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้อุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังได้จัดกิจกรรมการแสดงพื้นบ้าน เช่น ซี่ละ ตีเกร์ฮูลู กลองยาว มโนห์รา เป็นต้น ซึ่งจัดให้ความรู้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย บทร้อง ท่วงทำนองการรำ กระทั่งสามารถขึ้นแสดงโชว์บนเวทีในบริเวณลานสานฝัน นอกจากนี้อุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังคำนึงถึงกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับเทศกาลสำคัญทางศาสนาทั้งศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันฮารีรายอ เป็นต้น ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ซึ่งกันของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน อันจะมีผลต่อการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ของความเข้าใจอันดีระหว่างกันให้เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.3 กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถในการแปรความรู้ ความคิดจินตนาการไปสู่การกระทำที่สร้างสรรค์ เพื่อหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ ถูกต้องเหมาะสม มีความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อสื่อสารถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถในการค้นหารู้จักและเข้าใจตนเอง และที่สำคัญที่สุด คือ มีความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ โดยจะช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างสังคมสันติสุขในพื้นที่ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการแข่งขันทำขนมพื้นบ้าน “ขนมโค”

ขนมโคเป็นขนมท้องถิ่นภาคใต้ที่ทำง่าย และมีรสชาติอร่อย ผู้ทำต้องใช้ทักษะและวิธีการทำที่ละเอียดละไม ซึ่งสามารถสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น อุทยาน

การเรียนรู้ยะลา จัดโครงการแข่งขันอาหารพื้นบ้าน “ขนมโค” เพื่ออนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมไทย ตลอดจนขนมพื้นบ้านไทย และเพื่อถ่ายทอดความรู้ในการทำอาหารให้สะอาดและปลอดภัยในชุมชน การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของอาหาร โดยจัดการแข่งขันร่วมกับภาคีเครือข่ายชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยะลา โดยให้ความรู้สอดแทรกผ่านการแข่งขันเรื่องการคัดเลือกวัตถุดิบ การสุขาภิบาลการปรุง และการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเพื่อเป็นการสานความเข้าใจอันดีของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

โครงการเข้าค่ายเยาวชน “ห้องสมุดเล็ก ๆ กับเด็กทีเค”

โครงการเข้าค่ายเยาวชน “ห้องสมุดเล็ก ๆ กับเด็กทีเค” เป็นโครงการที่นำเยาวชนในจังหวัดยะลาไปช่วยกันพัฒนาห้องสมุดให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนของทางรัฐประชาสรรค์ ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นโรงเรียนด้อยโอกาสเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นความสำคัญของห้องสมุด รู้จักการช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส และรู้จักตอบแทนหรือช่วยเหลือสังคม จัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน เพื่อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนคณะกรรมการนักเรียนได้ใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ ก่อเกิดนิสัยรักการอ่าน มีทักษะชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสในการตอบแทนสังคม เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และอุดมคติในการช่วยเหลือสังคม ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการกับชุมชนพื้นที่ในจังหวัดสตูล รวมทั้งยังเป็นการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ (อุทยานการเรียนรู้ยะลา) ไปสู่ความเป็นแม่ข่ายทางปัญญาให้เป็นที่รู้จัก และเป็นต้นแบบการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตในส่วนภูมิภาค

กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตด้วยรูปแบบค่ายนั้น จะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้หลาย ๆ ด้าน เช่น ความเข้าใจในความเหมือน และความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีจิตอาสาในการทำประโยชน์ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสดกว่า หรือการทำประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวม การสื่อสารความคิดได้อย่างเหมาะสม เช่น โครงการเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ “เด็กแนวเดินดง ลงป่าชายเลน” โครงการเรียนรู้ชีวิต “TK สัญจร” ณ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านทักษิณยะลา โครงการ TK สัญจร บันรักให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.4 กิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความรู้

ความเข้าใจ และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของศาสตร์ความรู้ทางวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเรียน ชีวิตประจำวัน รวมทั้งการพัฒนาเป็นอาชีพ โดยหัวข้อในการอบรมทางด้านเทคโนโลยีนั้นส่วนใหญ่จะได้มาจากการเสนอแนะของผู้ใช้บริการ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการ Science Show ฉลาดเล่น เรียนวิทย์ คิดทดลอง

อุทยานการเรียนรู้ระยะเวลาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในการจัดกิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการทดลองอย่างง่าย โดยจัดกิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ในหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น เหม็นฟ้า ตัวหนอนฟองสบู่ สำนวญท้องฟ้า ล่องน้ำ สนุกกับวัสดุใกล้ตัว เกล็ดน้ำแข็ง พับกระดาษ สนุกกับยีสต์ เป็นต้น โดยเด็กสามารถฝึกปฏิบัติและร่วมกันทดลองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องใกล้ตัว และช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดความสนใจ และสามารถฝึกปฏิบัติได้อย่างสนุกสนาน

โครงการ Cartoon Animation สร้างภาพเคลื่อนไหว โดนใจวัยทีน

โปรแกรม Macromedia Flash เป็นโปรแกรมที่นิยมนำไปสร้างสรรค์ผลงานในด้านมัลติมีเดีย เช่น เว็บไซต์ เกม เป็นต้น โปรแกรม Macromedia Flash ไม่ได้เป็นโปรแกรมสำหรับการทำการ์ตูนโดยเฉพาะ แต่เราสามารถนำมาประยุกต์สร้างการ์ตูน 2 มิติได้ เพราะโปรแกรมมีคุณสมบัติและเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการสร้างการ์ตูนอย่างครบครัน อีกทั้งยังได้มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ จนเกิดเป็นการ์ตูนที่โด่งดังหลายเรื่อง เช่น Pucca, Boomba, Ninja เป็นต้น อุทยานการเรียนรู้ระยะลา ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ และเห็นว่าผู้คนในปัจจุบันมีความสนใจในการใช้โปรแกรม Macromedia Flash เพื่อผลิตการ์ตูนแอนิเมชันกันมาก จึงจัดโครงการ Cartoon Animation สร้างภาพเคลื่อนไหว โดนใจวัยทีน เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้รู้เทคนิคการใช้โปรแกรม Macromedia Flash ในการสร้างการ์ตูน ให้มีทักษะในการใช้โปรแกรม Macromedia Flash และสามารถนำไปใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนต่อไป

โครงการพัฒนาอัจฉริยะภาพสู่การเป็นนักประดิษฐ์ Kid's K-Nex

โครงการพัฒนาอัจฉริยะภาพสู่การเป็นนักประดิษฐ์ Kid's K-Nex เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการประดิษฐ์และการคิดสร้างสรรค์ชิ้นงานหุ่นยนต์หรือโมเดลงานหุ่นประเภทต่าง ๆ เพื่อจุดประกายความคิดและส่งเสริมทักษะในการคิดประดิษฐ์

หุ่นยนต์ให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในจังหวัดยะลา อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ผสานกับเทคโนโลยี คิดเป็น ทำเป็น และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมของอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะคำนึงถึงความเหมาะสมของสถานการณ์ในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันของผู้คนที่วิถีชีวิต ความเชื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นพื้นฐานหลักที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ ตัวอย่างกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติสุขบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ โครงการประกวดร้องเพลงชาติไทย โครงการประกวดได้วาที โครงการประกวดพูดสุนทรพจน์ นอกจากนี้ บางกิจกรรมที่อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดขึ้นนั้น อาจเป็นการประกวดหรือแข่งขัน เพื่อสร้างพื้นที่แห่งโอกาสให้เด็กและเยาวชนทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมได้แสดงออกถึงศักยภาพ ความสามารถของตนเอง ในทางที่สร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง และการยอมรับศักยภาพความสามารถของผู้อื่น เช่น โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยือนยาตรแดนใต้” โครงการเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ “เด็กแนวเดินดง ลงป่าชายเลน” เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีผลต่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ และสังคมสันติสุขบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีความสุข

รายละเอียดของกิจกรรมพร้อมทั้งตัวอย่างของกิจกรรมที่อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดขึ้นองค์กรหรือห้องสมุดอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ บูรณาการ ปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมให้มีความน่าสนใจ ทันสมัย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ บางกิจกรรมอาจต้องใช้งบประมาณสูงในการจัดการ บรรณารักษ์อาจขอความร่วมมือจากห้องสมุดใกล้เคียงในการจัดกิจกรรมร่วมกัน หรืออาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน มหาวิทยาลัย และภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นบริษัท ห้างร้านขนาดใหญ่ เช่น ธนาคาร บริษัทอุตสาหกรรม รัฐวิสาหกิจ ศูนย์การค้า เป็นต้น เพื่อช่วยทำกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ร่วมกับห้องสมุด อุทยานการเรียนรู้ยะลาไม่เพียงแต่จัดกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมการอ่านเพียงประการเดียว เนื่องจากเด็กและเยาวชนอาจเกิดความเบื่อหน่าย หรืออาจมีทัศนคติในแง่ลบต่อการอ่าน จึงได้มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย สอดแทรกทั้งความรู้และความสนุกสนาน เพื่อให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรม พยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติเด็กให้สนใจในการอ่านผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่อง นอกจากการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว ยังได้มีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ หรือผู้ที่เกษียณอายุอีกด้วย เช่น โครงการ Magic Knitting บล็อกไม้มหัศจรรย์ สร้างสรรค์งานใหม่พร้อม จัดขึ้นทุกวัน

อาทิตย์ วันละ 2 ชั่วโมง โดยได้สรรหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญการถักไหมพรม เพื่อเป็นวิทยากรในการสอนการใช้บล็อกไม้ถักงานง่าย ๆ เช่น การถักผ้าพันคอ หมวก เสื้อเด็ก เป็นต้น ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดทักษะใหม่ ๆ เกิดการสร้างอาชีพเสริม ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังทำให้อุทยานการเรียนรู้ยะลามีกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ หรือผู้ที่เกษียณอายุมากขึ้น

อุทยานการเรียนรู้ยะลา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยได้เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในจังหวัดยะลา และจังหวัดใกล้เคียงเกิดนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ ซึ่งเป็นปัญหาของเด็กนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ตลอดชีวิต

บรรณานุกรม

- เทศบาลนครยะลา. ประกาศเทศบาลนครยะลา เรื่อง การจัดตั้งและการจัดการอุทยานการเรียนรู้ยะลา. ยะลา: เทศบาลนครยะลา, 2551.
- พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล. ผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
- แม่นมาศ ขวาลิต. แนวทางส่งเสริมการอ่าน (ฉบับแก้ไขและเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2544.
- เส้นทางสู่...อุทยานการเรียนรู้ยะลา : เปิดโลกกว้างการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, [ม.ป.ป].
- 3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิดมิตรภาพ และความเข้าใจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2553.
- Austin, M. and Casselden, B. "A Survey into the Reading Attitudes and Personal Reading Habits of Year 2 Children." *The School Librarian*. 58, 3 (2010): 133-135.
- Hurst, J.; & Hubberstey, S. *Working with the Professionals to Get the Best for Your Child*. London: Marshall, 2001.

ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสอนหรือการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การอบรมในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิตให้มีศักยภาพ มีความรู้ ความสามารถ ที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีแนวคิดและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำหน้าที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการอบรมผ่านเว็บสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เรื่อง การออกแบบการสอน โดยที่การอบรมผ่านเว็บนี้ จะทำให้อาจารย์ได้รับความสะดวกในการอบรม เนื่องจากอาจารย์แต่ละท่านสามารถรับการอบรมได้อย่างอิสระทันทีตามความสะดวก โดยที่อาจารย์สามารถเลือกหัวข้อที่ตนเองต้องการอบรม ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการอบรม คือ การเพิ่มศักยภาพทางความรู้ ความสามารถให้กับอาจารย์ในเรื่องการออกแบบการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
4. เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 16 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
  - 2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมผ่านเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน”
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ หลักการออกแบบการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย

4.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ
 2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน การสร้างเมนู การสร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

4.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

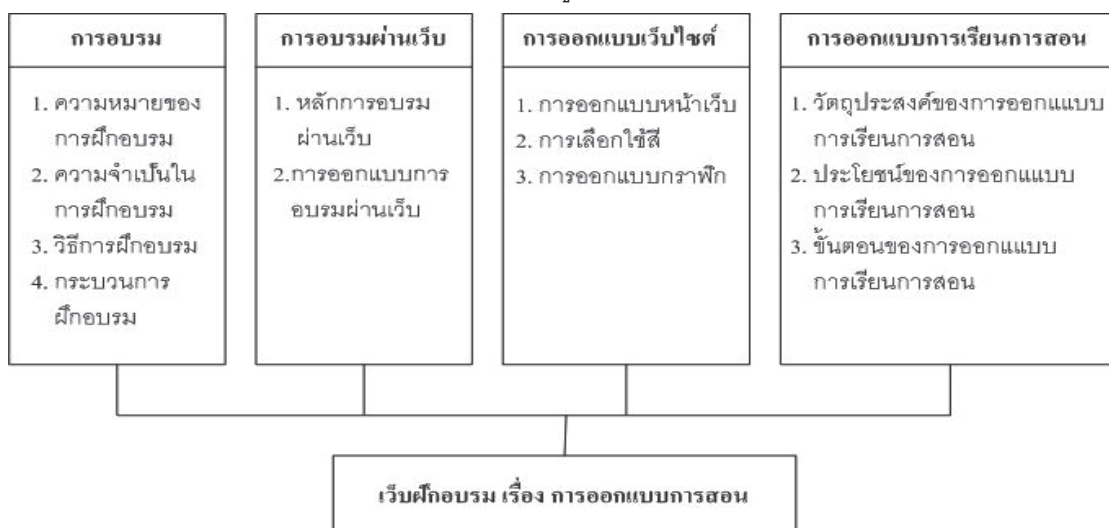
4.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

4.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

4.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบ

การสอน” 2) ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม

การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการ เรียนมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้สอนสามารถตัดสินระดับของบทเรียนและตัวอย่างของเนื้อหา บทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนสำคัญโดยตรงกับ เนื้อหาบทเรียน ตลอดจนสื่อการสอน และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมผ่านเว็บ คือ อาจารย์ผู้สอนที่สังกัด กลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะของมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้ เข้าอบรม ดังนี้

- 1) วิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม
- 2) วิเคราะห์ความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรม
- 3) วิเคราะห์ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้เข้ารับการอบรม

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

เป็นวิธีการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในเอกสารข่าวสาร คำพูด หรือภาพ ทำให้ทราบโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด ในการศึกษาการอบรมผ่านเว็บ เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต มีขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนและไม่ซ้ำซ้อน
- 2) ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบขอบเขตเนื้อหาและเรื่องที่ต้องการ พัฒนาผู้เรียน
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เช่น เพื่อแยกแยะรายละเอียดของ เนื้อหา เพื่อจัดลำดับเนื้อหาเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของเนื้อหา

4) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์สื่อที่ใช้

เป็นกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้สื่อเพื่อประกอบการเรียนการสอน

ซึ่งการใช้สื่อที่เหมาะสมจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่สำคัญ ดังนี้ 1) จูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น 2) สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาและทักษะกระบวนการต่างๆ ได้อย่างชัดเจน 3) ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และ 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บซึ่งนำความสามารถในรูปแบบต่างๆ ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้โดยยึดหลักการแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนด้วยตนเอง
- 2) เรียนโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่
- 3) ให้ผลย้อนกลับทันที

2. การออกแบบระบบการฝึกอบรมบนเว็บ

ผู้วิจัยออกแบบบทเรียนในลักษณะมัลติมีเดียโดยการผสมผสานกราฟิก สี และภาพเคลื่อนไหวเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพที่เป็นรูปธรรม โดยใช้แนวทางในการออกแบบ ดังนี้

- 1) การสร้างความสนใจการเรียนรู้ (Gain Attention)
- 2) วัตถุประสงค์ของการเรียน (Specify Objective)
- 3) ให้เนื้อหาและความรู้ใหม่ (Present New Information)
- 4) การนำความรู้ไปใช้ (Enhancing Retention and Transfer)

นอกจากนั้นยังใช้หลักการออกแบบเนื้อหาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหา (Presentation of Information) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 1.1. นำเสนอเนื้อหาให้สั้นกระชับ
  - 1.2. เน้นส่วนที่ต้องการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจด้วยการใช้ highlight
  - 1.3 ใช้สีเพื่อกระตุ้นหรือเน้นส่วนที่สำคัญ
  - 1.4 ตัวอักษรต้องอ่านง่าย
  - 1.5 เน้นความแตกต่างระหว่างหัวข้อให้ชัดเจน
2. ลำดับการเรียนบทเรียน (Sequencing Lesson Segments) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 2.1 นำเสนอบทเรียนตามลำดับจากขั้นที่ง่ายไปยาก
  - 2.2 ให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนด้วยตนเอง
  - 2.3 ให้ผู้เรียนสามารถกลับไปเริ่มต้นบทเรียนใหม่ได้

3. การพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ

เป็นกระบวนการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บตามแนวทางการออกแบบที่กำหนดในขั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำเอาเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างโดยใช้โปรแกรมการสร้างภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และแอนิเมชันที่ได้เลือกไว้ จากนั้นจึงทำการถ่ายโอนข้อมูลไปยังที่อยู่ของเว็บที่ได้เตรียมไว้ ทั้งนี้โดยมีซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ ดังนี้

1.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ

2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน สร้างเมนู สร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

1.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

1.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

1.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

1.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

2. นำระบบการอบรมผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อการสอน อิเล็กทรอนิกส์ และด้านการเรียนการสอนตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3. แก้ไข และจัดปรับระบบการอบรมผ่านเว็บตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ อาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่างๆ 4 กลุ่ม คณะจำนวน 16 คน

2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย มี 2 ชุด ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการทดสอบความรู้

3) สร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน

4) ตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาความรู้และภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) จัดปรับแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

2. แบบสอบถามประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ มีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

2) สร้างแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

4) จัดปรับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

3. การทดลองใช้ระบบเว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะจำนวน 16 คน ระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

5. การประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยมีการประเมินผลการอบรมผ่านเว็บใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ค่าสถิติเปรียบเทียบ t-test

2. การประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ เป็นการประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บโดยผู้เรียนจำนวน 16 คน และวิเคราะห์ผลการประเมินโดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

1.1 ด้านผู้เรียน / ผู้เข้าอบรม พบว่า

1. ผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขา
2. ผู้เข้าอบรมมีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีภาระงานค่อนข้างมาก
3. ผู้เข้าอบรม เป็นผู้มีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนมากมีทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

1.2 ด้านเนื้อหา พบว่า

1. เนื้อหาที่ใช้อบรม เป็นเนื้อหาที่มีความจำเป็น เนื่องจากการออกแบบการสอนเป็นความรู้พื้นฐานและจำเป็นสำหรับผู้เข้าอบรมในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน
2. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

2. ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีดังนี้

สรุปผลการออกแบบเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

1. การออกแบบเนื้อหา เป็นการออกแบบเนื้อหาที่ใช้ในการอบรม โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ซึ่งแต่ละตอนแยกจากกัน ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเลือกหัวข้อที่ต้องการอบรมได้อย่างอิสระ และผู้อบรมสามารถเลือกหัวข้อไหนก่อนหรือหลังก็ได้
2. การออกแบบกราฟิก เป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงผู้เข้าอบรมเป็นหลัก การออกแบบจึงเน้นที่ความเรียบง่าย ดูแล้วสบายตา โดยสีที่ใช้ในการออกแบบ ตัวอักษรและสีของตัวอักษร เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต
3. การออกแบบเว็บ เป็นการออกแบบที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้สะดวก โดยออกแบบให้มีการใช้งานง่าย และงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบประกอบด้วยหน้าจอ ดังนี้

1) หน้าโฮมเพจ (home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก

งาน

2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้

3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม

4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม

6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม

7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม

8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์

10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่

ถูกต้อง

3. ผลของการทดลองใช้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการเรียนรู้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ของผู้เรียนจำนวน 16 คน และผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” รายละเอียดมี ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนและหลังเรียน

	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	sig
คะแนนก่อนเรียน	4.68	1.57	-8.316	.000**
คะแนนหลังเรียน	8.50	0.89		

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ในภาพรวม

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านการเข้าใช้ระบบ	4.88	0.20	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบ	4.57	0.24	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา	4.90	0.18	มากที่สุด
รวม	4.78	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบ

ด้านการเข้าใช้ระบบ	$\bar{x}$	SD.	แปลความ
1. ขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวก และเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
2. สามารถการเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย	4.94	0.25	มากที่สุด
3. ความสะดวกในการใช้งาน	4.81	0.40	มากที่สุด
4. มีการแจ้งเตือนจากการทดสอบ	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.88	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกเรื่องที่สอบถาม อาทิ ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งเตือนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) เป็นต้น

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบ

ด้านการออกแบบ	x	SD.	แปลความ
1. ความเป็นเอกลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย รังสิต	4.75	0.45	มากที่สุด
2. สีพื้นหลังมีความเหมาะสม	4.63	0.50	มากที่สุด
3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.81	0.40	มากที่สุด
4. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
5. สีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
6. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.69	0.48	มากที่สุด
7. รูปภาพที่ใช้ประกอบมีความเหมาะสม	4.25	0.58	มาก
รวม	4.57	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าที่อยู่ในระดับมากที่สุด อาทิ สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	x	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.94	0.25	มากที่สุด
2. การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ	4.94	0.25	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
4. ความต่อเนื่องในการนำเสนอ	4.81	0.40	มากที่สุด
5. เสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความ เหมาะสม	4.94	0.25	มากที่สุด
6. เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อที่สอบถาม อาทิ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$) เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 3) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 4) เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

ด้านผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอนเนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขาวิชา มีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นภาระงานค่อนข้างมาก แต่ส่วนมากมีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างดี

ด้านเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

1.2 การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

เว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีรูปแบบที่แบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ แต่ละตอนแยกจากกัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาจากหลากหลายส่วน เน้นที่ความเรียบง่าย และความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยหน้าจอหลัก ๆ ดังนี้

- 1) หน้าโฮมเพจ (Home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก
- 2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้งาน
- 3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
- 4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

- 5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม
- 6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม
- 7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม
- 8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ
- 9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์
- 10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

1.3. ผลการประเมินผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนและการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง

“การออกแบบการสอน”

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น

ผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเว็บช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเข้าใช้ระบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งคะแนนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) ด้านการออกแบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) ส่วนด้านเนื้อหา พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนและยืนยันได้ว่าสื่อการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและ

ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็สามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” ให้กับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรังสิตต่อไป

ส่วนผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” จากผู้เข้ารับการอบรมที่พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกด้านที่สอบถาม ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการเข้าใช้ระบบ และด้านการออกแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ก็สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้พัฒนาระบบเว็บช่วยสอนประยุกต์ใช้หลักการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่ดีแล้วก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

เนื่องจากผลการประเมินด้านการออกแบบเว็บฝึกอบรมบางเรื่องยังมีคะแนนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินด้านเนื้อหาและด้านการเข้าใช้ระบบ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งจะนำเว็บฝึกอบรมดังกล่าวไปใช้ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องรูปแบบและสีของตัวอักษร รวมทั้งรูปภาพที่ใช้ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาเว็บฝึกอบรมเรื่อง “รูปแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อเป็นสื่อสำหรับพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับคณาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

บรรณานุกรม

- ชนาธิป พรกุล. การออกแบบการสอน : การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ชาบีน่า โสมาภา. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา และการใช้โปรแกรมการอบรมบนเว็บของธนาคารพาณิชย์ของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. “WBT : Web Base Training เทคโนโลยีการฝึกอบรมครูในอนาคต,” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 14,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2542) : 79-88.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- ศิริสุดา ไกรวิจิตร. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง “การผันวรรณยุกต์” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.
- Vangilder, Stan. New Techniques for Substation TrainingAtlanta. GA. : Georgia Power Company, 1999.

ห้องสมุดรัฐสภาไทยกับการประชุมบรรณารักษ์นานาชาติ
แห่งสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด
 (International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA)

จำเรียง ระวังสำโรง*

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA) เป็นองค์กรอิสระระหว่างประเทศที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นตัวแทนที่รักษาผลประโยชน์ให้กับห้องสมุดและผู้ใช้บริการสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงระดับโลกให้กับวิชาชีพบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) ที่เมืองเอดินบะระ ประเทศสกอตแลนด์ โดยมีการจัดประชุมระดับนานาชาติ และในปี พ.ศ. 2545 (ค.ศ. 2002) ได้จัดงานฉลองครบรอบ 75 ปี ขึ้นในการประชุมที่เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ ปัจจุบันมีสมาชิกจากสถาบันต่างๆ มากกว่า 1,500 แห่ง จากประมาณ 150 ประเทศทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2514 (ค.ศ. 1971) IFLA ได้จดทะเบียนจัดตั้งสำนักงานใหญ่ขึ้นที่ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ (พูลสุข ปรวิตรวรุฒิ, 2542 : 42-48) โดยมีสถานที่ติดต่อ คือ IFLA Headquarters P.O. Box 95312 2509 CH Den Haag Netherlands

วัตถุประสงค์

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ส่งเสริมมาตรฐานระดับสูงของการจัดให้บริการของห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ
2. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอย่างแพร่หลายของคุณค่าการให้บริการห้องสมุดและสารสนเทศที่ดี
3. เป็นตัวแทนที่รักษาผลประโยชน์ให้กับสมาชิก IFLA ทั่วโลก

สมาชิก IFLA

แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่

---

* บรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1. สมาชิกประเภทสมาคม (Association Members) ได้แก่ สมาคมห้องสมุดต่าง ๆ สมาคมบรรณารักษ์ ผู้สอนและสถาบันการศึกษาและวิจัยทางด้านการบริการสารสนเทศ ภายในขอบเขตสาขาวิชาห้องสมุดและสารสนเทศศาสตร์ สามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 สมาคม หรือ องค์การนานาชาติ (International Associations)

1.2 สมาคม หรือ องค์การแห่งชาติ (National Associations)

1.3 สมาคมพันธมิตร (Association Affiliates)

1.4 สมาคม หรือ องค์การอื่น ๆ (Other Associations)

2. สมาชิกประเภทสถาบัน (Institutional Members) ได้แก่ ห้องสมุด สถาบันสอนวิชา ห้องสมุด สถาบันที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับห้องสมุดและสารสนเทศทุกประเภท รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ในขอบเขตงานของ IFLA สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 สถาบันต่าง ๆ (Institutions)

2.2 หน่วยงานย่อยในสถาบันต่าง ๆ (Institutional Sub-Units)

2.3 ห้องสมุดขนาดเล็กที่มีบรรณารักษ์ดูแลจัดการเพียง 1 คน (One-Person Library Centers)

2.4 ห้องสมุดโรงเรียน (School Libraries)

3. สมาชิกประเภทบุคคล (Individuals) ได้แก่ สมาชิกสมทบที่เป็นบุคคลทั่วไป (Personal Affiliates) นักเรียน (Student Affiliates) บุคคลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ (New Graduates) และ บุคคลที่ไม่มีเงินเดือน (Non-Salaried)

สมาชิกประเภทสมาคมและประเภทสถาบันเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และออกเสียงในเรื่องต่างๆ ที่ต้องการการตัดสินใจ มีสิทธิในการเสนอชื่อและเลือกตั้งผู้มาทำหน้าที่ในตำแหน่งประธานสหพันธ์ กรรมการบริหาร และกรรมการในหน่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของ IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions, 2012)

การดำเนินการ/จัดการประชุมของ IFLA

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ได้จัดการประชุมทางวิชาการด้านวิชาชีพบรรณารักษ์และสารสนเทศขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 หรือ 4 ของเดือนสิงหาคม เป็นเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ส่วนการเป็นประเทศเจ้าภาพการประชุม IFLA ในแต่ละปี จะหมุนเวียนเปลี่ยนประเทศเจ้าภาพไปตามประเทศต่างๆ ให้ครบทุกภูมิภาคทั่วโลกตามมติของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งจากองค์กรสมาชิก โดยประเทศเจ้าภาพและคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งจากองค์กรสมาชิก ร่วมกันกำหนดรูปแบบในการประชุม (พรรณนภา จินตศิริกุล,

2554 : 62-70) ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเยี่ยมชมห้องสมุด และศูนย์สารสนเทศที่น่าสนใจของประเทศนั้น

การประชุม IFLA เป็นการประชุมที่กำหนดรูปแบบการประชุมไว้แน่นอนทุกด้านตั้งแต่ระยะเวลาการประชุม สถานที่จัดประชุม การลงทะเบียน การจองโรงแรมที่พัก วิธีการประชุม เอกสารสิ่งพิมพ์ และรายละเอียดอื่น ๆ (สุธันนี กิติริ, 2540 : 37-44) ซึ่งประกอบด้วยการประชุม 2 ประเภท ดังนี้

1. การประชุม Pre-Conference

เป็นการประชุมของห้องสมุดเฉพาะกลุ่ม (Section) ซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 43 Sections โดยจะมีการประชุมในช่วงสัปดาห์แรกก่อนการประชุมใหญ่ประจำปีในหัวข้อ ประเด็น ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของห้องสมุดในปัจจุบันที่กำลังเผชิญหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในประเด็นที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ประจำปี เช่น การประชุม Pre-Conference ของ Section on Library and Research Services for Parliaments เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วยการประชุมทั่วไป และการประชุมเชิงปฏิบัติการของบรรณารักษ์จากห้องสมุดรัฐสภานานาชาติประเทศ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม และความร่วมมือระหว่างห้องสมุดรัฐสภาทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติต่อไปในอนาคต

2. การประชุมใหญ่ประจำปี

เป็นการประชุมทางวิชาการด้านวิชาชีพบรรณารักษ์และสารสนเทศ โดยปกติจะมีการจัดประชุมในสัปดาห์ที่สองต่อการประชุม Pre – Conference ประกอบด้วย บรรณารักษ์และนักสารสนเทศ บุคคลทั่วไป จากห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศทุกประเภททั่วโลกร่วมประชุมมากกว่า 3,000 คน ซึ่งก่อนวันที่มีการประชุมใหญ่ประจำปี จะเป็นการประชุมคณะผู้บริหารของ IFLA อาทิ Congress Advisory Committee, Finance Committee, Executive Committee, Professional Committee, Governing Board เป็นต้น ทั้งนี้ในการประชุม IFLA บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และห้องสมุดต่างๆ สามารถนำเสนอหัวข้อ ประเด็น ที่เกี่ยวข้องในที่ประชุมใหญ่ประจำปี นอกจากนี้ในช่วงของการประชุมใหญ่ประจำปี ยังได้จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น Exhibition Opening and Opening Party, IFLA Night Spot, Cultural Evening และ Library Visits อันจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ และความร่วมมือที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมในระดับนานาชาติอีกด้วย

การประชุม IFLA อย่างเป็นทางการ เริ่มต้นจากการแนะนำ IFLA และพิธีเปิดการประชุม (Opening Session) ซึ่งจะมีการแสดงพื้นเมืองจากศิลปินของประเทศเจ้าภาพ ก่อนการกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดโดยประธานและคณะผู้บริหารของ IFLA และการกล่าวสุนทรพจน์

ของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นตัวแทนจากประเทศเจ้าภาพ ซึ่งในช่วงนี้จะมีการแปลเป็นภาษาต่างๆ แก่ผู้ฟังด้วย หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเข้าไปฟังบรรยายเรื่องที่สนใจในห้องต่างๆ ในการประชุมมีการแบ่งห้องประชุมตามหัวข้อต่างๆ เช่น Session-Future Libraries-Future Librarians-Future Skills, Session-Law Libraries, Session-Government Libraries เป็นต้น ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเข้าไปรับฟังและแสดงความคิดเห็นในแต่ละห้องได้ ตามเอกสารประกอบการประชุม หรือ Final Programme ซึ่งเป็นเอกสารข้อมูลการประชุมและกำหนดการประชุมในแต่ละวัน ที่กำหนดไว้อย่างละเอียดตั้งแต่วันแรกจนกระทั่งวันสุดท้ายของการประชุม

สำหรับพิธีปิดการประชุม IFLA คณะผู้บริหารของ IFLA และผู้แทนจากประเทศเจ้าภาพจะกล่าวสรุปปิดการประชุมต่อผู้เข้าร่วมประชุมพร้อมประกาศชื่อประเทศเจ้าภาพในอีก 2 ปีข้างหน้า และผู้แทนจากประเทศที่เป็นเจ้าภาพการจัดประชุมครั้งต่อไป จะกล่าวแนะนำและเชิญชวนสมาชิกให้เข้าร่วมประชุมในประเทศของตน ถ้าในปีที่มีการเลือกตั้งประธาน IFLA ก็จะมีการประกาศชื่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งและกล่าวแสดงความยินดี โดยประธาน IFLA จะมีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี

ห้องสมุดรัฐสภาไทย กับ IFLA

ปีพุทธศักราช 2542 (ค.ศ.1999) เป็นปีมหามงคลสำหรับประเทศไทย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเจริญพระชนมายุได้ 72 พรรษา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้เห็นสมควรรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมบรรณารักษ์นานาชาติในระดับสากล เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ปรากฏแก่วงการห้องสมุดนานาชาติในประเทศไทยเป็นการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณด้านการศึกษา หนังสือและห้องสมุดรวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ ซึ่งในครั้งนั้นเป็นการประชุมใหญ่ประจำปีครั้งที่ 65 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 20 - 28 สิงหาคม 2542 ณ ศูนย์ประชุมแสดงสินค้านานาชาติ (BITEC) กรุงเทพมหานคร ภายใต้หัวข้อ “ห้องสมุดเป็นประตูไปสู่โลกอันสดใสในรุ่งอรุณแห่งศตวรรษใหม่” (On the Threshold of the 21st Century: Libraries as Gateways to an Enlightened World)” โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงพระกรุณาเสด็จมาทำพิธีเปิดการประชุม ในวันจันทร์ที่ 23 สิงหาคม และทรงร่วมงานเลี้ยงต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมในคืนวันเดียวกันนั้น นอกจากนั้นยังได้เสด็จเป็นการส่วนพระองค์เข้าร่วมประชุมในวันอังคารที่ 24 สิงหาคม ด้วย นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่เปรียบมิได้ บรรดาผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ 3,000 คน

จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกล้วนซาบซึ้งและประทับใจในพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง (เพ็ญศรี กวีสวรรณ, 2540 : 20-36)

ส่วนการประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 15 Section on Library and Research Services for Parliaments สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ขึ้น เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร ภายใต้หัวข้อ "Presentation about the Library Services were given by the National of Parliament of Thailand (On video) and Parliaments of the Region" ซึ่งจัดขึ้นก่อนการประชุมใหญ่ประจำปี

ห้องสมุดรัฐสภาไทยเข้าเป็นสมาชิก IFLA เมื่อปี พ.ศ. 2523 (ค.ศ. 1980) และได้เข้าร่วมการประชุม IFLA เป็นครั้งแรกในปีนั้นเช่นกัน ซึ่งการประชุมครั้งนี้ได้จัดขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ภายใต้หัวข้อ "Development of Libraries and Information Systems" สำหรับการเข้าร่วมประชุม IFLA ในครั้งต่อมาอาจเป็นไปได้ว่าไม่ต่อเนื่อง ในการนี้จะขอนำเสนอการเข้าร่วมประชุมของผู้แทนจากห้องสมุดรัฐสภาไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2555 ดังนี้

ปี พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005)

อาคารรัฐสภาราชอาณาจักรนอร์เวย์

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 21 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2548 จัดขึ้น ณ รัฐสภาราชอาณาจักรนอร์เวย์ (Stortinget) กรุงออสโล (Oslo) ราชอาณาจักรนอร์เวย์ (Kingdom of Norway) ระหว่างวันที่ 8-15 สิงหาคม พ.ศ. 2548 ภายใต้หัวข้อ **ความรู้และสารสนเทศสำหรับรัฐสภา-ฐานสำหรับประชาธิปไตย (Knowledge and Information for Parliaments-a Premise for Democracy)**

โดย Inge Lonning รองประธานรัฐสภาแห่งราชอาณาจักรนอร์เวย์ ได้เป็นประธานในพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันพุธที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2548 การประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาจำนวน 48 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 112 คน ในการประชุมครั้งนี้ห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมการประชุม Pre-Conference จำนวน 2 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ จำนวน 1 คน (วิจิตรา วัชรภรณ์, 2548)

ปี พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006)

อาคารรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 22 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2549 จัดขึ้น ณ National Assembly Memorial Hall กรุงโซล (Seoul) สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) ระหว่างวันที่ 16-19 สิงหาคม 2549 ภายใต้หัวข้อ “บทบาทของการบริการสารสนเทศทางนิติบัญญัติ : ในภาวะสารสนเทศขาดสมดุลและไม่แน่นอน” (The Role of Legislative Information Service : Beyond Asymmetric Information & Uncertainty) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันพุธที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2549 โดย Mr. BAE Yong-Soo บรรณารักษ์ห้องสมุดรัฐสภาเกาหลี และกล่าวต้อนรับโดยประธานรัฐสภาเกาหลี H.E. LIM Chae-Jung และ Ms. Donna Scheeder ประธานฝ่ายห้องสมุดรัฐสภา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภา จำนวน 40 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 86 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 72 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ COEX Convention & Exhibition Center กรุงโซล (Seoul) สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) ภายใต้หัวข้อ “ห้องสมุด : กลไกเชิงพลวัตสำหรับสังคมความรู้และสารสนเทศ” (Libraries : Dynamic Engines for the Knowledge and Information Society) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 20 สิงหาคม 2549 โดย ประธานาธิบดี (President) Ki-Nam Shin และ สตรีหมายเลขหนึ่ง (First lady) Yang-Suk Kwon โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม 155 ประเทศ จากทั่วโลก รวมผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 3,000 คน ในการประชุมครั้งนี้ห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมการประชุม จำนวน 3 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ จำนวน 2 คน (วิจิตรา วัชรภรณ์, 2549)

ปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007)

อาคารรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 23 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2550 จัดขึ้น ณ รัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เมืองเคปทาวน์ (Cape Town) สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (The Republic of South Africa) ระหว่างวันที่ 15-17 สิงหาคม 2550 ภายใต้หัวข้อ “นวัตกรรม และการสร้างสรรค์ห้องสมุดรัฐสภา และการบริการสารสนเทศทางด้านการวิจัย-การพัฒนาจากการเรียนรู้” (Innovation and Creativity in Parliamentary Libraries and Research Services- Development Through Learning) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันพุธที่ 15 สิงหาคม 2550 โดย Mr. Albert Ntunja หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และกล่าวต้อนรับโดย Honourable

Ms. Mbete ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ พร้อมด้วย Mr. Zingile Dingani เลขาธิการรัฐสภา กล่าวเปิดอย่างเป็นทางการ หลังจากนั้น Ms. Donna Scheeder ประธานฝ่ายห้องสมุดรัฐสภา กล่าวแสดงความยินดี โดยในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภา จำนวน 39 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 119 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 73 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ International Convention Centre เมืองเดอร์บัน (Durban) สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (The Republic of South Africa) ระหว่างวันที่ 19-23 สิงหาคม 2550 ภายใต้หัวข้อ “ห้องสมุดสำหรับอนาคต : ความก้าวหน้า การพัฒนา และการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ” (Libraries for the future : Progress, Development and Partnerships) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 19 สิงหาคม 2550 โดย Mr. Alex Byrne ประธาน IFLA และ กล่าวปราศรัยโดย Mr. Albie Sachs ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และในครั้งนี้มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี มากกว่า 1,700 แห่ง จากทั่วโลก รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 คน โดยห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ จำนวน 2 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และ บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน (วิจิตรา วัชรภรณ์, 2550)

ปี พ.ศ. 2551 (ค.ศ. 2008)

อาคารรัฐสภากรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 24 Section on Library and Research Services for parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2551 จัดขึ้น ณ รัฐสภา กรุงออตตาวา (Ottawa) ประเทศแคนาดา (Canada) ระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2551 ภายใต้หัวข้อ “ห้องสมุดนิติ

บัญญัติ : การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย (Legislative Libraries : Partners in Democracy) มีพิธีเปิดและกล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการในวันพุธที่ 6 สิงหาคม 2551 โดย Mrs. Lynn Brodie ที่ปรึกษาพิเศษของห้องสมุดรัฐสภาแคนาดา Mr. William R. Young บรรณารักษ์ห้องสมุดรัฐสภาแคนาดา Mrs. Audrey O'Brien เจ้าหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร และ Mrs. Gro Sandgrind ประธานฝ่ายห้องสมุดรัฐสภา โดยในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาประเทศต่างๆ จำนวน 40 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 121 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 74 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ the Quebec City Convention Centre คิวเบก ซิตี้ (Quebec City) ประเทศแคนาดา (Canada) ระหว่างวันที่ 10-14 สิงหาคม 2551 ภายใต้หัวข้อ **“ห้องสมุดไร้พรมแดน : การก้าวไปสู่องค์ความรู้ทั่วโลก”** (Libraries without borders : Navigating Towards Global Understanding) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันอาทิตย์ที่ 10 สิงหาคม 2551 โดยผู้สำเร็จราชการ Her Excellency the Right Honourable Michaëlle Jean และกล่าวต้อนรับโดย Mr. Claude Bonnelly ประธานคณะกรรมการจัดงาน และกล่าวปราศรัย โดย Mrs. Claudia Lux ประธาน IFLA ในครั้งนี้มีสมาชิกจากสถาบันต่างๆ เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีมากกว่า 1,700 แห่งจากทั่วโลก มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 3,200 คน สำหรับห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้จำนวน 3 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ จำนวน 2 คน

ปี พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009)

อาคารรัฐสภาสาธารณรัฐอิตาลี

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 25 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2552 จัดขึ้น ณ Piazza della Minerva 38 (อาคารวุฒิสภา) โรม (Rome) สาธารณรัฐอิตาลี (Republic of Italy) ระหว่างวันที่ 18-21 สิงหาคม 2552 ภายใต้หัวข้อ **“สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาธิปไตย : การจัดการ การเข้าถึง และการอนุรักษ์”** (Digital Information for Democracy: Management, Access and Preservation) มีพิธีเปิดและกล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการในวันจันทร์ที่ 19 สิงหาคม 2552 โดย Sen. Emma Bonino รองประธานวุฒิสภา ซึ่งในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาประเทศต่างๆ จำนวน 64 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 194 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 75 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ Auditorium of the Fiera Milano Convention Conference Centre มิลาน (Milan) สาธารณรัฐอิตาลี (Republic of Italy) ระหว่างวันที่ 23-28 สิงหาคม 2552 ภายใต้หัวข้อ **“ห้องสมุดสร้างอนาคต : บนรากฐานมรดกทางวัฒนธรรม”** (Libraries create futures : Building on cultural heritage) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันอาทิตย์ที่ 23 สิงหาคม 2552 โดย Mr. Mauro Guerrini, President of the Italian National Committee และกล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (The Ministry of Cultural Heritage) และ Mrs. Claudia Lux ประธาน IFLA ในครั้งนี้ มีสมาชิกจากสถาบันต่างๆ เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีมากกว่า 1,700 แห่งจากทั่วโลก มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 3,200 คน สำหรับห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้นับจำนวน 4 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ระดับชำนาญการ จำนวน 3 คน

ปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010)

อาคารรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 26 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2553 จัดขึ้น ณ รัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน (The Riksdag) กรุงสตอกโฮล์ม (Stockholm) ราชอาณาจักรสวีเดน (Kingdom of Sweden) ระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2553 ภายใต้หัวข้อ “การเปิดให้เข้าถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา-การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Open Access to Parliamentary Knowledge-Promoting Sustainable Progress) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2553 โดย Mr. Anders Forsberg เลขาธิการรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน พร้อมด้วย Ms. Birgitta Sellen รองประธานรัฐสภาคนที่ 2 กล่าวเปิดอย่างเป็นทางการ หลังจากนั้น Ms. Gunilla Lilie Bauer ผู้อำนวยการห้องสมุดรัฐสภาสวีเดน และ Mr. Gunnar Fors หัวหน้าหน่วยบริการวิจัย กล่าวแสดงความยินดีและแนะนำโปรแกรมการประชุม โดยในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาประเทศต่างๆ จำนวน 54 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 141 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 76 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ Swedish Exhibition and Congress Centre เมืองโกเธนเบิร์ก (Gothenburg) ราชอาณาจักรสวีเดน (Kingdom of Sweden) ระหว่างวันที่ 10-15 สิงหาคม 2553 ภายใต้หัวข้อ “การเปิดให้เข้าถึงองค์ความรู้-การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Open Access to Knowledge Promoting Sustainable Progress) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 11 สิงหาคม 2553 โดย Ms. Ellen R. Tise ประธาน IFLA และ กล่าวปราศรัยโดย Mr. Agneta

Olsson ประธานคณะกรรมการการประชุมบรรณารักษ์นานาชาติ และในครั้งนี้มีสมาชิกจากสถาบันต่างๆ เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี มากกว่า 1,700 แห่ง จากทั่วโลก รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 คน สำหรับห้องสมุดรัฐสภาไทยมีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ จำนวน 4 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ ผู้อำนวยการกลุ่มงานห้องสมุด และ บรรณารักษ์ จำนวน 2 คน (วิจิตรา วัชรภรณ์, 2553)

ปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011)

อาคารรัฐสภาเครือรัฐเปอร์โตริโก

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 27 “27th Annual International Conference of Parliament Librarian” ของการประชุม IFLA ประจำปี 2554 จัดขึ้น ณ อาคารรัฐสภาเปอร์โตริโก (the Legislative Assembly of Puerto Rico) เมืองซานฮวน (San Juan) เครือรัฐเปอร์โตริโก (Commonwealth of Puerto Rico) ระหว่างวันที่ 12-15 สิงหาคม 2554 ภายใต้หัวข้อ “จากห้องสมุดสู่ห้องสมุด : การบูรณาการ นวัตกรรม และสารสนเทศเพื่อชนทั้งมวล : Libraries Beyond Libraries: Integration, Innovation and Information for All” โดยในวันเสาร์ที่ 13 สิงหาคม 2554 มีการกล่าวต้อนรับอย่างเป็นทางการโดย Maria del mar Ortiz-Rivera, Esq รองผู้อำนวยการสำนักบริการนิติบัญญัติ Mr.Carlos Rene Rodriguez หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุด Tomas Bonilla Feliciano Legislative Library และ Mrs.Moria Fraser ประธาน IFLA Section on Library and Research Services for Parliaments สำหรับในปีนี้ได้จัดให้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการร่วมกันระหว่างการประชุม Pre-conference และการประชุมสามัญประจำปี

2554 ในวันอาทิตย์ที่ 14 สิงหาคม 2554 และในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 64 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 194 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 77 “77th IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ ศูนย์ประชุมเปอร์โตริโก (Puerto Rico Convention Center) ระหว่างวันที่ 14-19 สิงหาคม 2554 ภายใต้หัวข้อ “จากห้องสมุดสู่ห้องสมุด : การบูรณาการ นวัตกรรม และสารสนเทศ เพื่อชนทั้งมวล : Libraries Beyond Libraries: Integration, Innovation and Information for All” ซึ่งเป็นหัวข้อเดียวกันกับการประชุม Pre-Conference มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการร่วมกันระหว่างการประชุม Pre-conference และการประชุมสามัญประจำปี 2554 ในวันอาทิตย์ที่ 14 สิงหาคม 2554 โดย Dr.Luisa Vigo-Cepeda ประธานคณะกรรมการแห่งชาติ และ Mrs.Ellen Tise ประธาน IFLA ในครั้งนี้มีสมาชิกจากสถาบันต่างๆ เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีจำนวน 116 ประเทศทั่วโลก มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 2,500 คน สำหรับห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้จำนวน 4 คน คือผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ จำนวน 3 คน

ปี พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012)

อาคารรัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์

การประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 28 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม IFLA ประจำปี 2555 จัดขึ้น ณ รัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์ กรุงเฮลซิงกิ (Helsinki) สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) ระหว่างวันที่ 8-10 สิงหาคม 2555 ภายใต้หัวข้อ “ห้องสมุดรัฐสภา-การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับรัฐสภาและผู้ที่เกี่ยวข้อง” (Parliamentary Libraries-Empowering Parliaments and Citizens) โดยวันพุธที่

8 สิงหาคม 2555 เป็นวันเปิดลงทะเบียน พร้อมด้วยการเยี่ยมชมอาคารรัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์ และในช่วงเย็นมีงานเลี้ยงรับรองโดยรองเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์ ณ ภัตตาคาร รัฐสภาเล็ก (the Little Parliament) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันพฤหัสบดีที่ 9 สิงหาคม 2555 โดย Mr. Seppo Tiitinen เลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์ หลังจากนั้น Mr. John Pullinger ประธาน Section ของ Library and Research Services for Parliaments และ Ms. Sari Pajula ผู้อำนวยการห้องสมุดรัฐสภาสาธารณรัฐฟินแลนด์ กล่าวแสดงความยินดี และแนะนำโปรแกรมการประชุม โดยในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากห้องสมุดรัฐสภาประเทศต่างๆ จำนวน 72 ประเทศ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 178 คน

การประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ 78 “IFLA General Conference and Council” จัดขึ้น ณ Helsinki Exhibition & Convention Centre กรุงเฮลซิงกิ (Helsinki) สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) ระหว่างวันที่ 12-17 สิงหาคม 2555 ภายใต้หัวข้อ **“ห้องสมุดในปัจจุบัน-การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างความประหลาดใจ การเสริมสร้างพลังในบริบทของกลุ่มห้องสมุด”** (Libraries Now! - Inspiring, Surprising, Empowering) มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 12 สิงหาคม 2555 โดย Ms. Ingrid Parent ประธาน IFLA และ Mr. Jussi Pajunen นายกเทศมนตรีกรุงเฮลซิงกิเป็นผู้กล่าวต้อนรับพร้อมด้วย Professor Helena Ranta เป็นผู้กล่าวปราศรัย และในครั้งนี้มีสมาชิกจากสถาบันของประเทศต่างๆ เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี จำนวน 109 ประเทศ จากทั่วโลก รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 คน สำหรับห้องสมุดรัฐสภาไทย มีตัวแทนเดินทางไปเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้จำนวน 4 คน คือ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ และบรรณารักษ์ จำนวน 3 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุม IFLA ของห้องสมุดรัฐสภาไทย

1. สามารถนำความรู้จากการประชุม มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการสารสนเทศ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานทางด้านนิติบัญญัติให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น
2. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า ประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศประเภทเดียวกัน ตลอดจนทำให้การปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศ ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดรัฐสภาไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ทั้งในภูมิภาคเดียวกัน และทั่วโลกในอนาคตต่อไป
3. ได้รับทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของการให้บริการสารสนเทศทางนิติบัญญัติในห้องสมุดรัฐสภาต่างๆ ทั่วโลก และการจัดการระบบงานของห้องสมุดรัฐสภา การให้บริการวิจัย ตลอดจนการศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้บริการ เพื่อพัฒนาการให้บริการในเชิงรุกต่อไป

4. การประชุม IFLA เป็นการประชุมระหว่างประเทศที่ช่วยให้บุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

5. การสร้างมิตรภาพระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศและระหว่างห้องสมุด เพื่อความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไปในอนาคต

6. การเข้าร่วมประชุมเป็นการเพิ่มวิสัยทัศน์ในวิชาชีพและด้านอื่น ๆ แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ได้เรียนรู้ เข้าใจ สัมผัสวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ ช่วยให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือต่อไป

7. บุคลากรที่เข้าร่วมประชุมอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาต่อยอดในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภาและผู้ใช้บริการของห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การเยี่ยมชมห้องสมุดต่าง ๆ (Library Visits) ทำให้มีโอกาสได้เห็นลักษณะการทำงานของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงการทำงานได้

จะเห็นได้ว่าการเข้าร่วมประชุม IFLA นอกจากจะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสได้รู้จักเพื่อนร่วมวิชาชีพใหม่ ๆ มากขึ้น ทั้งผู้มาจากประเทศเดียวกัน ภูมิภาคเดียวกัน หรือห่างไกลกันยังสามารถพัฒนาไปสู่ความร่วมมือหรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในอนาคตต่อไปได้ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละบุคคล อาจมีมุมมองในการถ่ายทอดความรู้จากการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้งที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ คุณวุฒิและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามบทความเรื่องนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจบ้างไม่มากก็น้อยสำหรับใช้เป็นแนวทางในการเตรียมตัวเข้าร่วมประชุม IFLA ในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- พรรณนภา จินตศิริกุล. “ประสบการณ์จากการประชุม IFLA ครั้งที่ 67,” *วารสารห้องสมุด*. 45, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2554) : 62-70.
- พลสุข ปิวิตรวรวิ. “สรุปเรื่อง IFLA,” *วารสารห้องสมุด*. 43, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2542) : 42-48.
- เพ็ญศรี ก้วยสุวรรณ. “แนะนำใหู้จัก IFLA,” *วารสารห้องสมุด*. 41, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2540) : 20-36.
- วิจิตรา วัชรภรณ์. รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุม Pre-Conference ครั้งที่ 21 Section on Library and Research Services for Parliaments ของการประชุม บรรณารักษ์นานาชาติ แห่งสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด ประจำปี 2548 ณ กรุงออสโลราชอาณาจักรนอร์เวย์ ระหว่างวันที่ 8-15 สิงหาคม พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2548.
- _____. รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมบรรณารักษ์นานาชาติแห่งสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ 14-25 สิงหาคม 2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2549.
- _____. รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมบรรณารักษ์นานาชาติแห่งสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institution-IFLA) ณ เมืองเคปทาวน์ และเมืองเดอร์บัน สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ 13-26 สิงหาคม 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550.
- _____. รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมบรรณารักษ์นานาชาติแห่งสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) ณ กรุงสตอกโฮล์ม และ เมืองโกเธนเบิร์กราชอาณาจักรสวีเดน ระหว่างวันที่ 4-17 สิงหาคม 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2553.
- สุกัญญา กิติ. “การประชุม IFLA,” *วารสารห้องสมุด*. 41,1 (เมษายน-มิถุนายน 2540) : 37-44.
- About IFLA. [Online]. 2012. Available : <http://www.ifla.org/en/about>. (13 July 2012).

การรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร

The Reception of Information by Foreign Students at Private Universities in Bangkok Metropolis

ธัญญาภรณ์ ดันเสถียร*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาปัญหาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ (3) เปรียบเทียบปัญหาการรับสารสนเทศจำแนกตาม เพศ สัญชาติ คณะที่สังกัด ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่เข้ามาศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทุกระดับชั้น ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 377 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-SD) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t test (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว F test (one-way ANOVA) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD และการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้ Chi-Square (χ^2)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาต่างชาติเพศหญิง ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์ในระดับปริญญาตรี เข้ามาศึกษาเป็นระยะเวลา 4 ปี และได้รับข้อมูลจากเพื่อนที่มาเรียนก่อนแนะนำ นักศึกษาต่างชาติใช้สารสนเทศเพื่อการเรียน/ทำรายงาน ส่วนใหญ่ต้องการสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพื่อการรับสารสนเทศมากที่สุด ได้รับ

---

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สารสนเทศจากนักศึกษาชาติเดียวกัน รับสารสนเทศจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และโทรทัศน์ ภาษาอังกฤษ และใช้อีเมลในการสื่อสาร

2. นักศึกษาต่างชาติ เข้าใช้ห้องสมุด 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ตและตำราเรียน โดยใช้สารสนเทศที่มีความทันสมัย ส่วนใหญ่เลือกใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย โดยมีเจ้าหน้าที่แนะนำในการสืบค้นข้อมูล และจัดเก็บสารสนเทศในคอมพิวเตอร์ของตนเอง

3. นักศึกษาต่างชาติ ประสบปัญหาในเรื่องเวลาเปิด-ปิดห้องสมุดและที่นั่งอ่าน ความทันสมัยและจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ สารสนเทศไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และการใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาของบุคลากร

4. นักศึกษาต่างชาติ ที่มีเพศและระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาต่างกัันมีปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่ต่างกัน ส่วนนักศึกษาต่างชาติที่มีสัญชาติและระดับการศึกษาต่างกัันมีปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยโดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาต่างชาติ ที่สังกัดกลุ่มคณะต่างกัันมีปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายในมหาวิทยาลัยโดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จากภายนอกมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่ต่างกัน

คำสำคัญ : การรับสารสนเทศ, นักศึกษาต่างชาติ, มหาวิทยาลัยเอกชน

Abstract

In this survey research investigation entitled “The Reception of Information by Foreign Students at Private Universities in Bangkok Metropolis,” the researcher investigates (1) the reception of information by foreign students at private universities in Bangkok Metropolis. Furthermore, the researcher studies (2) problems in the reception of information by these foreign students. In addition, the researcher compares (3) problems in the reception of information by these foreign students as classified by gender, nationality, faculty in which enrolled, educational level, and the projected period of time for study.

The sample population consisted of 377 foreign students at private universities in Bangkok Metropolis at all levels who were enrolled in the academic year 2011.

The data collected were analyzed using a computer software program. Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms

of percentage (%), mean ($\bar{X}$), and standard deviation (SD). The t -test (Independent Samples) and F-test (one-way analysis of variance [ANOVA]) were techniques also employed by the researcher. The multiple comparison least significant difference (LSD) and chi-square (χ^2) techniques were also used by the researcher.

Findings are as follows:

1. The students under study who were female foreign students mostly studied in their university's Faculty of Humanities at the bachelor's degree level. They came to study for four years and had received information from friends who had come earlier. The foreign students under study used information for study and reports. Most of them wanted information in English. They most frequently used the university library to gather information. They received information from student compatriots from their own country. They received information from newspapers, journals, and English-language television. They used e-mail for communication purposes.

2. Foreign students used libraries from two to three times weekly in order to access the Internet and receive textbook services. They used information that was up-to-date. Most of them used the Central Library of the university at which they studied with library personnel providing guidance in information retrieval and storage in personal computers.

3. Foreign students faced problems in respect to library opening and closing hours and reading areas. There were also problems regarding the modernity and the number of computers providing information with computer services being insufficient. There was also a problem in having to use English for conducting conversations with library personnel.

4. The foreign students under study who differed in the demographical characteristics of gender and the projected period of time for study did not exhibit concomitant differences in the problems of receiving information from inside and outside of the university in an overall picture. The foreign students under study who differed in the demographical characteristics of nationality and educational level displayed corresponding differences in problems in the reception of information from inside and

outside of the university in an overall picture at the statistically significant level of .05. The foreign students under study who differed in the faculty at which they were enrolled displayed parallel differences in problems of receiving information from inside the university in an overall picture at the statistically significant level of .05. However, there were no differences found in an overall picture in the reception of information from outside the university.

Keywords : Information Exposure, International Students, Private University

บทนำ

อุดมศึกษาไทยได้พัฒนาสู่ความเป็นสากลมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่าทศวรรษ เพื่อสนองต่อความท้าทายของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดยิ่งขึ้นกับนานาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ลักษณะของความเป็นสากลที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงบทบาทที่ปรับเปลี่ยนไปเพื่อสนองต่อสภาวะที่ท้าทายของประเทศในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก มีปรากฏในนโยบายข้อหนึ่งในแผนอุดมศึกษาระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2533-2547) ที่เน้นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในประชาคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2550)

ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับความต้องการของสังคมไทยที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้มีความพร้อมในการที่จะแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจของโลก ทำให้อุดมศึกษาไทยไม่สามารถที่จะอยู่เฉยต่อไปได้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปตามกระแสผลักดัน คือ อุดมศึกษาสู่ความทันสมัย (Modernization) อุดมศึกษาเสรี (Liberalization) อุดมศึกษาสู่ปวงชน (Popularization) และอุดมศึกษาสู่สากล (Internationalization)

อนาคตภายใต้ภาวะโลกาภิวัตน์ที่การแข่งขันมีสูง รวมถึงการแข่งขันจัดบริการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งมักเป็นผลจากการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพจะไม่สามารถแข่งขันได้ การจะกลับไปสู่ระบบผูกขาด และคุ้มครองอย่างเดิมก็ไม่ใช่วางออกเพราะคุณภาพจะด้อย และมีผลให้ความสามารถในการแข่งขันด้านอื่นถดถอยลงไปด้วย ทางเลือกที่มีจึงเป็นการเปิดเสรีในการจัดบริการอุดมศึกษาให้มีการแข่งขันกันอย่างเต็มที่ และยุติธรรมพร้อมกับการกำกับเชิง

คุณภาพ และการให้มีข้อมูลที่โปร่งใส จึงจะเกิดคุณภาพของอุดมศึกษาที่จะเป็นสำหรับการแข่งขันของชาติในอนาคต

การแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ การมีนิสิตนักศึกษาต่างประเทศเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยของเรา ก็เป็นกิจกรรมที่สำคัญอันจะสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และสร้างความเป็นนานาชาติสำหรับนิสิตนักศึกษา ในทำนองเดียวกันการมีอาจารย์ชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมสอนก็เป็นแนวทางหนึ่ง

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการอุดมศึกษา เพื่อเป็นการรองรับการเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยของนักศึกษาต่างชาติที่มีทิศทางแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี และเป็นการวางแผนเชิงรุกเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลและทัดเทียมกับนานาชาติ โดยผสมผสานเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาไทยในสาขาที่ประเทศไทยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และควรคำนึงถึงมาตรฐานของอาจารย์ผู้สอนชาวไทยและชาวต่างประเทศในหลักสูตรนานาชาติ ที่ต้องมีความรู้ความสามารถและศักยภาพเทียบเท่าระดับสากล นอกจากนั้นต้องมีการประเมินผลการจัดการหลักสูตรนานาชาติแต่ละสาขาอย่างตรงไปตรงมา เพื่อยกระดับและสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย ให้การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะ/ความเชี่ยวชาญ ทรัพยากรบุคคล รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยการสนับสนุนการช่วยเหลือ และการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และวางแผนการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกให้ต่างประเทศรู้จักสถาบันอุดมศึกษาไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การให้ทุนวิจัยหรือทุนฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษาไทย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2551)

แนวทางการพัฒนาการศึกษานานาชาติอุดมศึกษาของไทย คือ การทำการตลาดเชิงรุก มุ่งรักษาสถานตลาดเดิม และขยายตลาดใหม่ พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษานานาชาติเพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการเจาะตลาดของลูกค้า รวมทั้งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หอพักนักศึกษาต่างชาติ การเดินทางการใช้ชีวิตในประเทศไทย จัดตั้งให้มีการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ทั้งการจัดนิทรรศการการศึกษาในต่างประเทศ จัดตั้งตัวแทนสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ หรือเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นต้น การสร้างพันธมิตรทางวิชาการ การสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงระดับโลก การเป็นหุ้นส่วน

ร่วมลงทุน และการพัฒนาการศึกษานานาชาติ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับการศึกษานานาชาติให้มีมาตรฐาน รวมทั้งควรสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการทำวิจัย เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ อันเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่สถาบันอุดมศึกษาไทย พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นสากล โดยเร่งสร้างบุคลากรด้านการศึกษาให้มีคุณภาพ และเพียงพอที่จะรองรับนักศึกษาต่างชาติ โดยการฝึกอบรม หรือเพิ่มทักษะที่เป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาควรจัดโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการ ศูนย์คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดนานาชาติ เป็นต้น ปรับบทบาทภาครัฐให้เป็นสากล รัฐบาลควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทย และวางมาตรฐานการป้องกันการเอาเปรียบจากสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศในระดับที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติถือเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้การอุดมศึกษาไทยสามารถรับมือกับการเปิดเสรีทางการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ และความเป็นสากล เพื่อให้การอุดมศึกษาไทยสามารถอยู่รอดได้ท่ามกลางการแข่งขันในด้านการศึกษาที่ยังมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น (นลินี ทวีสิน, 2554)

ปัจจัยที่นักศึกษาต่างชาติต้องปรับตัวสำหรับการใช้ชีวิตในประเทศไทย คงจะเป็นเรื่องการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การปรับตัวด้านภาษา และการปรับตัวด้านชีวิตความเป็นอยู่ใหม่ที่ไม่คุ้นเคย นักศึกษาต่างชาติต้องเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และด้านปรัชญาการเรียน เพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การจัดการบริการสารสนเทศเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนของไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ การปรับตัวของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี การแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศเข้ามาในมหาวิทยาลัยเอกชนของไทยตามความต้องการของนักศึกษาต่างชาติ

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการรับสารสนเทศและปัญหาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการด้านบริการสารสนเทศ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับตอบสนองตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2554 ทั้งสิ้น 4 มหาวิทยาลัย จำนวน 6,450 คน ได้สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967) ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสิ้น 6,450 คน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 377 คน การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก เพื่อสุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ 4 มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยสยาม และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่ได้พัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างแบบสอบถาม ด้านการรับสารสนเทศและปัญหาการรับสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สัญชาติ กลุ่มคณะที่สังกัดมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่เข้ามาศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) และแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งแบบภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย แบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Form)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การทดสอบแบบสมมุติฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปดังต่อไปนี้ หาค่าร้อยละ (Percentage), หาค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = SD) สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับปัญหาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติเพศชายและเพศหญิง กลุ่มคณะที่สังกัด และระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ t -test (Independent) ทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับปัญหาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติ ตามสัญชาติและระยะเวลาที่เข้ามาศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One-way analysis of variance = ANOVA) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD และการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้วิธี Chi-Square (χ^2)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาต่างชาติจำนวน 377 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาต่างชาติเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 เพศชายจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 90.20 ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.90 และเข้ามาศึกษาเป็นระยะเวลา 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.11 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อนที่มาเรียนก่อนแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 59.79

1. การรับสารสนเทศ

นักศึกษาต่างชาติส่วนใหญ่รับสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียน/ทำรายงาน จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 97.60 รองลงมาคือ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร และเพื่อความบันเทิง/พักผ่อน ตามลำดับ โดยต้องการสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 91.20 รองลงมาคือ ภาษาของตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 33.70 ส่วนใหญ่จะใช้สารสนเทศจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 81.40 รองลงมาคือ ร้านหนังสือ และอาจจะมีการใช้ร้านอินเทอร์เน็ตบ้าง นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับสารสนเทศจากนักศึกษาชาติเดียวกัน จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.70 สำหรับสื่อที่ใช้ในการรับสารสนเทศ คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวารสาร ภาษาอังกฤษ และใช้อีเมลเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการรับสารสนเทศ จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

2. การใช้สารสนเทศ

นักศึกษาต่างชาติเข้าใช้ห้องสมุด 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 51.70 เข้ามาเพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เข้ามาเพื่อใช้ตำราเรียน จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 70.60 นักศึกษาต่างชาติเลือกใช้สารสนเทศเพราะความทันสมัย จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 59.90 ส่วนใหญ่นักศึกษาต่างชาติเลือกใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมาคือ เลือกใช้บริการตรงจุดบริการไร้สาย คิดเป็นร้อยละ 48.30 และเลือกใช้ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 47.20 ตามลำดับ โดยนักศึกษาต่างชาติจะสืบค้นสารสนเทศโดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ส่วนใหญ่จัดเก็บสารสนเทศในคอมพิวเตอร์ของตนเอง จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90

3. ปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

นักศึกษาต่างชาติมีปัญหาในการรับสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาการรับสารสนเทศ ด้านสถานที่ เรื่องกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้บริการ เวลาเปิด-ปิดห้องสมุด ด้านเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ เรื่องความเพียงพอของสัญญาณไร้สาย ความรวดเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ด้านทรัพยากรสารสนเทศ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่มีน้อยเกินไป และไม่ทราบถึงบริการต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด และด้านบุคลากร เรื่องความรู้ด้านภาษาของเจ้าหน้าที่ให้บริการ การใช้ภาษาในการสื่อสารของบรรณารักษ์ และระดับความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือของบรรณารักษ์

นักศึกษาต่างชาติมีปัญหาในการรับสารสนเทศจากภายนอกมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาการรับสารสนเทศด้านสถานที่ เรื่องแหล่งสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษมีน้อย และแหล่งข้อมูลด้านวัฒนธรรมไทยที่น่าเสนอเป็น

ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศมีน้อย ด้านเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ เรื่องจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้น ความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตและความเพียงพอของสัญญาณไร้สาย ด้านทรัพยากรสารสนเทศ เรื่องวิธีการจัดทรัพยากรสารสนเทศ ใช้เวลามากในการสืบค้นสารสนเทศ และจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ ด้านบุคลากร เรื่องความสะดวกรวดเร็วในการรับสารสนเทศ และความเต็มใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การรับสารสนเทศ

1.1 นักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการรับสารสนเทศเพื่อการเรียนหรือทำรายงาน รองลงมาเพื่อให้ทราบข้อมูลข่าวสาร โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณภา อินพรหม (2551) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ และสืบค้นข้อมูลจากโปรแกรมค้นหามหาวิทยาลัยอินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบการเรียน การติดตามข่าวสารเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทำรายงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์

1.2 ภาษาที่นักศึกษาต่างชาติต้องการใช้ในการรับสารสนเทศมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ รองลงมาคือภาษาของตนเอง เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ ดังนั้น สารสนเทศที่ต้องการส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่จะในการเรียน และหาข้อมูลประกอบการเรียน การเข้าค้นหาข้อมูลโดยใช้ภาษาอังกฤษจากอินเทอร์เน็ตทำได้ง่าย เพราะข้อมูลในอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ

1.3 แหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาต่างชาติใช้ในการรับสารสนเทศมาจากห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมากที่สุด ที่นักศึกษาต่างชาติใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมาก เพราะสะดวกในการเดินทาง มีข้อมูลหรือสารสนเทศที่ต้องการอยู่แล้ว ประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Alaqueeli (1996) ที่พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่เข้าใช้ห้องสมุดประชาชน เพราะเข้าใช้ห้องสมุดที่ตนศึกษาอยู่ และส่วนใหญ่เข้าใช้บริการห้องสมุดโดยเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เนื่องจากห้องสมุดในมหาวิทยาลัย เดินทางสะดวก และสามารถเข้าหาข้อมูลได้ง่าย รวดเร็ว

1.4 บุคคลที่ให้สารสนเทศ ส่วนใหญ่นักศึกษาต่างชาติได้รับสารสนเทศจากนักศึกษาชาติเดียวกันมากที่สุด เพราะส่วนใหญ่นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจากคนเดียวกันโดยต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อนที่มาจากประเทศเดียวกัน หรืออาจารย์ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาคอยให้คำแนะนำปรึกษา เวลามีปัญหาหรือหาข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียน เนื่องจากเพื่อนที่มาจากประเทศเดียวกัน

สามารถสื่อสารและแบ่งปันสารสนเทศได้ง่าย เข้าใจภาษาเดียวกัน ทำให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ และถูกต้อง

1.5 สื่อที่นักศึกษาต่างชาติใช้รับสารสนเทศมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ และวารสารภาษาอังกฤษ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2547) ที่พบว่าสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์และหนังสือวิชาการ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ และวารสารภาษาอังกฤษเป็นสื่อที่หาง่ายสำหรับนักศึกษาต่างชาติ สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ง่าย สะดวก

1.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นักศึกษาต่างชาติใช้ในการรับสารสนเทศมากที่สุด คือ อีเมล รองลงมาคือ Social Media ได้แก่ Facebook และสนทนาออนไลน์ เนื่องจากสื่อจำพวกนี้มีความทันสมัยและรวดเร็ว ทำให้การรับข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศทำได้ง่าย สะดวกไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาพรณ จตุรโพธิ์ (2545); Branch (2003) และ Griffiths and Brophy (2005) ที่พบว่า อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศอันดับแรกที่จะใช้รับสารสนเทศ เนื่องจากในปัจจุบันการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการรับสารสนเทศมีความสะดวกรวดเร็ว ไม่จำกัดเวลา สถานที่ และสามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. ปัญหาการรับสารสนเทศจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

2.1 ด้านสถานที่ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบจากภายในมหาวิทยาลัย คือ กฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ห้องสมุด และมีข้อเสนอแนะให้ขยายเวลาในการปิดห้องสมุดให้มากขึ้น ปัญหาจากภายนอกมหาวิทยาลัย คือ แหล่งสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษมีน้อย และแหล่งข้อมูลด้านวัฒนธรรมไทยที่น่าเสนอเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศมีน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาจากข้อเสนอแนะที่พบว่า สถานที่รับบริการสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัยโดยรวมดี แต่ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องเวลาเปิด-ปิดให้มากกว่าในปัจจุบัน และจัดที่นั่งอ่านให้โปร่งสบาย สถานที่รับบริการสารสนเทศภายนอกมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทาง ระยะเวลาการเปิด-ปิด จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอ

2.2 ด้านเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบจากภายในมหาวิทยาลัยคือ ความเพียงพอของสัญญาณไร้สาย ความรวดเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมาจากการเข้าใช้บริการที่พร้อมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ปัญหาที่พบจากภายนอกมหาวิทยาลัย คือ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสื่อบัณฑิต ความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ความเพียงพอของสัญญาณไร้สาย จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต

2.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบจากภายในมหาวิทยาลัย คือ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศมีน้อยเกินไป จะสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สิงหนุต (2544); นิทรา ศรีคงแก้ว (2549); อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย และกอบกุล สุวลักษณ์ (2547) พบว่าสารสนเทศเฉพาะสาขามีน้อย ไม่เพียงพอ สารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่มีสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษมีน้อย และนักศึกษาต่างชาติส่วนใหญ่ใช้เอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ ปัญหาที่พบจากภายนอกมหาวิทยาลัย คือ วิธีการจัดเก็บสารสนเทศ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ สารสนเทศเข้าถึงได้ยาก ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง

2.4 ด้านบุคลากร พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบจากภายในมหาวิทยาลัยคือ ความรู้ด้านภาษาของเจ้าหน้าที่ให้บริการ การใช้ภาษาในการสื่อสารของบรรณารักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmadi (1988) และ Lu (2000) ที่พบว่านิสิตมีความคาดหวังต่อบุคลากรห้องสมุดในด้านความเป็นกันเองและการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกที่ดีต่อการเข้าใช้ห้องสมุดและติดต่อสอบถามข้อมูลจากบุคลากร ปัญหาที่พบจากภายนอกมหาวิทยาลัย คือ ความสะดวกรวดเร็วในการรับสารสนเทศ เนื่องจากเป็นนักศึกษาต่างชาติ การสื่อสารที่เป็นภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรในห้องสมุดปัจจุบัน เพื่อช่วยเหลือในการค้นคว้าหาข้อมูลของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาคาดหวังกับบุคลากรในการรับสารสนเทศที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการรับสารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านสถานที่ ควรมีป้ายต่าง ๆ ที่เป็นภาษาสากลเพื่อรองรับกับกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะเข้ามาในปี 2558 เวลาเปิด-ปิดบริการห้องสมุดควรรองรับกับระยะเวลาที่นักศึกษามีการเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้ดึงดูดความสนใจเพื่อให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการ ด้านเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ ควรพัฒนาอุปกรณ์ในการสืบค้นให้ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ หรือเพิ่ม Tablet ในการให้บริการ เช่น ipad เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการหาข้อมูล ควรเพิ่มจุดของสัญญาณไร้สายให้มากขึ้น จัดคอมพิวเตอร์ให้พอต่อความต้องการของผู้ใช้ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ควรจัดหาสิ่งพิมพ์ให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ให้มากขึ้น เพิ่มฐานข้อมูลที่ใช้ต้องการ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ด้านบุคลากร ควรพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการสารสนเทศในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อสามารถ

ให้บริการที่ดีและตรงตามความต้องการของนักศึกษา ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อห้องสมุดมหาวิทยาลัย และสามารถรองรับประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเข้ามาในประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการรับรู้สารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาการใช้สารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ควรมีการเปรียบเทียบการรับรู้และการใช้สารสนเทศของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ ผศ. ดร.ประภาส พาวินันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- กอบกุล สุวลักษณ์. **ความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547.
- จันทร์เพ็ญ สิงหนุต. **พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- ญาณภา อินพรหม. **พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- นภาพรณ จตุรโพธิ์. **การใช้ Search Engine ในการสืบค้นสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- นลินี ทวีสิน. **หลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษา**. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา : <http://www.vcharkarn.com/varticle/33627>. (3 สิงหาคม 2554)
- นิทรา ศรีคงแก้ว. **พฤติกรรมและปัญหาการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด คณะวิทยาศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2549.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. **ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. **นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.

อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย. การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2547.

Ahmadi, H. "Reactions of international students to academic library services
and resources: Problems and difficulties encountered by international
students in terms of using library services and resources at two sample
American universities." **Dissertation Abstracts International**. 49,7 (1988) :
1608a.

Alaqueeli, J. A. "International students and public library use: An exploratory study."
Dissertation Abstracts International, 57,12 (1996) : 4970a.

Branch, J. L. "Nontraditional undergraduates at home, work, and school: An examination
of information-seeking behaviors and the impact of information literacy
instruction," **Research Strategies**. 19 (2003) : 3-15.

Griffiths, J. R. and Brophy, P. "Student searching behavior and the web: Use of
academic resources and google," **Library Trends**. 53,4 (2005) : 539-554.

Lu, C. A. "Indochinese students' behavior in using academic libraries: A case study."
Dissertation Abstracts International. 38,06 (2000) : 1404a.

Yamane, T. **Statistics: An introductory analysis**. 3rd ed. New York : Harperand Row,
1967.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Factors Affecting Work Happiness Index of the Library Staff at
the Central Library, Srinakharinwirot University

ปภาดา น้อยคำยาง*

ชินกร น้อยคำยาง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านองค์กร กับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_4) ด้านคุณลักษณะงาน (X_7) ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_8) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_{10}) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_{12})

* บรรณารักษ์ชำนาญการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2) และปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (X_5)

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (X_1) ด้านนโยบายและการบริหารงาน (X_6) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_9) และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน (X_{11})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะงาน (X_7) ด้านบุคลิกภาพ (X_3) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_9) ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_8) และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2) โดยปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 44.60

5. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.675 + .159X_7 + .200X_3 - .13X_9 + .240X_8 + X_2$$

5.2 สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .249X_7 + .258X_3 - .278X_9 + .310X_8 + .161X_2 \text{ หรือ}$$

$Z \text{ ความสุขในการทำงาน} = .249 * Z \text{คุณลักษณะงาน} + .258 * Z \text{บุคลิกภาพ} - .278 * Z \text{ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน} + .310 * Z \text{สัมพันธภาพในที่ทำงาน} + .161 * Z \text{รายได้เฉลี่ยต่อเดือน}$

คำสำคัญ : ความสุขในการทำงาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the level of happiness at work and the relationship between personal, family, and organizational factors and work

happiness of the library staff at the Central Library, Srinakharinwirot University in order to establish prediction equations of work happiness.

The research population included 104 library staff members at the Central Library, Srinakharinwirot University. A questionnaire was used to gather data which were analyzed using Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The study presented the following results:

1. Work happiness of the library staff at the Central Library, Srinakharinwirot University was at a moderate level ($\bar{X} = 3.31$).

2. Factors that positively affected work happiness at 0.1 significance level included personality (X_3), achievement motivation (X_4), job characteristics (X_7), workplace relationships (X_8), recognition (X_{10}), and working environment (X_{12}).

The two factors that positively affected work happiness at .05 significance level were average monthly income (X_2) and family relationship (X_5).

3. The factors that did not significantly related to the work happiness included duration of work performance (X_1), policy and administration (X_6), career advancement (X_9), and work morale and encouragement (X_{11}).

4. The factors that significantly affected the work happiness at .01 level included job characteristics (X_7), personality (X_3), career advancement (X_9), workplace relationships (X_8), and average monthly income (X_2), respectively. Putting these five factors together, they could predict happiness at work of the library staff at 44.60 percents.

5. The prediction equations of work happiness for the library staff were shown as follows:

5.1 The prediction equation, using raw scores, was:

$$\hat{Y} = 1.675 + .159X_7 + .200X_3 - .13X_9 + .240X_8 + X_2$$

5.2 The prediction equation, using standard scores, was:

$$Z = .249X_7 + .258X_3 - .278X_9 + .310X_8 + .161X_2 \text{ or}$$

$$Z \text{ work happiness} = .249*Z \text{ job characteristics} + .258*Z \text{ personality} -$$

.278*Z career advancement + .310*Z workplace relationships + .161*Z average monthly income.

Keyword : Work Happiness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติงานในองค์กรใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น คือ บุคลากร แม้ปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาก และมีการนำมาใช้แทนคนในการปฏิบัติ แต่ก็ไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดในความสำเร็จ คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นต่างหากที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้ เพราะคนเป็นผู้คิด ผู้วางแผนและผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ถ้าคนมีคุณภาพ มีความสุขในการทำงาน งานก็จะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ (พยอม วงศ์สารศรี, 2541 : 2) การทำงานอย่างมีความสุขนั้น เป็นสิ่งที่บุคลากรทุกคนในองค์กรต่างปรารถนา คงไม่อาจมีใครปฏิเสธได้ว่าหากคุณได้ทำงานในที่ทำงานที่คุณรู้สึกมีความสุขแล้วนั้น คุณจะรู้สึกผูกพัน สนุกสนาน ความรู้สึกที่ว่ามาทำงานจะหมดไป แต่จะกลับกลายเป็นการมาร่วมสนุกกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของตนเอง กลุ่ม และองค์กรที่เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง

ปัจจุบันกระแสการสร้างการทำงานอย่างมีความสุขในประเทศไทยได้เริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างผลผลิตหรือผลประกอบการที่ยั่งยืน สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากร โดยให้เขาเหล่านั้นรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน รู้สึกทำงานแล้วมีความสุข รู้สึกถึงความมั่นคงในงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้า กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย สนุกกับงาน รวมถึงมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมที่ทำงานที่ดี ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขในการทำงาน ลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544; จรรยา ดาสา, 2552)

เมื่อพิจารณาคำว่า “การทำงานอย่างมีความสุข” หลายคนต่างให้คำจำกัดความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากคำว่า “ความสุข” ของแต่ละคนมีวิถีในการเสพแตกต่างกัน บางคนคิดว่า “การทำงานอย่างมีความสุข” ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการคือ 1) งานที่ทำมีความสุข 2) เพื่อนร่วมงานดี 3) สภาพแวดล้อมในที่ทำงานดี ในขณะที่บางคนมองว่า “การทำงานอย่างมีความสุข” คือ ความรู้สึกที่อยากมาทำงาน โดยองค์กรหรือผู้บริหารจะต้องให้อิสระในความคิด มีความสนุก รู้สึกท้าทาย ไม่จำกัดอยู่แต่ในกรอบ เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างานให้ความร่วมมือที่ดีในการทำงาน และเมื่อทำงานสำเร็จควรจะต้องมีการชื่นชมและได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร

นอกจากนี้บางคนยังมีความเห็นว่า “การทำงานอย่างมีความสุข” คือ การทำงานที่เสมือนว่าไม่ได้ทำงาน แต่เหมือนกับทำกิจกรรมสนุกเพลิดเพลิน รู้สึกเต็มใจที่จะทำงานนั้นอย่างเต็มที่ เป็นต้น จากการให้ความหมายของ “การทำงานอย่างมีความสุข” พบว่าการทำงานที่มีความสุขควรจะประกอบไปด้วย การทำงานที่มีความสนุก มีความท้าทาย มีความเป็นอิสระ มีเพื่อนร่วมงานที่ดี มีสถานที่ทำงานที่เหมาะสมในอันที่จะสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานอย่างมีความสุขได้ เมื่อนำมาพิจารณาก็สามารถแยกออกเป็นปัจจัยหลัก ๆ ได้ 4 ปัจจัยคือ 1) ตัวบุคลากร 2) งาน 3) ผู้นำ และ 4) บรรยากาศในที่ทำงาน

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในการจัดหาและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบแก่อาจารย์ นิสิต บุคลากรของมหาวิทยาลัย ตลอดจนผู้ใช้ภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าและการวิจัย ดังนั้น การให้บริการที่ดีเลิศเสริมสร้างความพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการนั้นจะได้แรงขับมาจากบุคลากรที่มีความพร้อม มีความสุขในการทำงาน ซึ่งทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนางานและเพิ่มผลผลิตหรือคุณภาพในการบริการของห้องสมุด หากบุคลากรประสบปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ก็ส่งผลทำให้คุณภาพในการให้บริการมีประสิทธิภาพลดน้อยลง

ดังนั้น การสร้างความสุขในที่ทำงาน จะเกิดประโยชน์ทั้งบุคลากรและองค์กร โดยทำให้บุคลากรมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีความมั่นคงในอาชีพ เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำคัญต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เพื่อนร่วมงาน มีแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น และรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและองค์กร สำหรับประโยชน์ต่อองค์กร ความสุขในการทำงานจะช่วยผลักดันประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น คุณภาพของการบริการดีขึ้น ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดีมีประสิทธิภาพ และกลับมาใช้บริการอีก ลดปัญหาการขาดงาน การเข้าทำงานช้า การลาป่วย ลาภิจ ของบุคลากรลดลง รวมทั้งลดอัตราการเข้า-ออกของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรมีความรักในองค์กร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านองค์กร กับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่สำนักหอสมุดกลาง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน บุคลิกภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง

3. ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน ลักษณะงาน สัมพันธภาพในที่ทำงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับนับถือขวัญ/กำลังใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง

4. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านองค์กรมีอิทธิพลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งหมด จำนวน 104 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการจ้างงานสังกัดกลุ่มงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .881

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับครอบครัว จำนวน 5 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .719

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับองค์กร จำนวน 55 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .865 และแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่

ด้านนโยบายและการบริหารงาน จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .862

ด้านลักษณะงาน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .728

ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .730

ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จำนวน 5 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .775

ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .846

ด้านขวัญกำลังใจในการทำงาน จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .671

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน จำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .749

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความสุขในการทำงาน จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .905

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนตุลาคม 2554 จำนวน 104 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.15

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านองค์กร กับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Person Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านองค์กร ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_4) ด้านคุณลักษณะงาน (X_7) ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_9) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_{10}) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_{12})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2) และปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (X_5)

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (X_1) นโยบายและการบริหารงาน (X_6) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_9) และขวัญและกำลังใจในการทำงาน (X_{11})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีด้วยกัน 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะงาน (X_7) ด้านบุคลิกภาพ (X_3) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_9) ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_8) และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2) ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร้อยละ 44.60

5. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 1.675 + .159X_7 + .200X_3 - .13X_9 + .240X_8 + X_2$$

5.2 สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .249X_7 + .258X_3 - .278X_9 + .310X_8 + .161X_2 \text{ หรือ}$$

$$Z \text{ ความสุขในการทำงาน} = .249 * Z \text{ คุณลักษณะงาน} + .258 * Z \text{ บุคลิกภาพ} - .278 * Z \text{ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน} + .310 * Z \text{ สัมพันธภาพในที่ทำงาน} + .161 * Z \text{ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_4) คุณลักษณะงาน (X_7) สัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_8) การได้รับการยอมรับนับถือ (X_{10}) สภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_{12}) และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2) และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (X_5)

2.1 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความสุขในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะ บุคลากรที่มีบุคลิกภาพแบบเอเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการต่อสู้กับอุปสรรคได้ตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จมากขึ้น และเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความเร่ร่อนและเป็นต่อเหนือคู่แข่งอื่น เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณิงนิจ อินทร์อ่อง (2548) พบว่า พนักงานที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความคล่องแคล่ว กระตือรือร้นในการทำงาน มีความพยายาม เร่งรีบเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น พนักงานที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จึงเป็นผู้ที่มีความสุขในการทำงาน

2.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความสุขในการทำงาน ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นแรงผลักดันให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยการกำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จ เหมาะสมกับความสามารถของตน มีความอดทน อดทนพยายาม มีความรับผิดชอบในการทำงาน ความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน อีกทั้งความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้มีความสุขในการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1987 cited in Rue and Byars, 2003) กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะมีความสุขสูงสุดในการทำงาน เป็นแรงจูงใจทำให้บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน ดังนั้นจึงทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานมากกว่าปัจจัยอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของชมชื่น สมประเสริฐ (2542) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เป็นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการเพื่อให้เกิดความสุขในงานและชีวิต และเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลได้มาซึ่งเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของจงจิต เลิศวิบูลย์มงคล (2547) ที่พบว่า พยาบาล

ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะทำให้เกิดความสุขขณะปฏิบัติงาน ทำงานเต็มกำลังและสุดความสามารถ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของลักษมีสุดดี (2550) ที่พบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นบุคลากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นผู้ที่มีความสุขในการทำงาน

2.3 ปัจจัยด้านคุณลักษณะงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่มีรับรู้เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน และคิดว่างานที่มีความมั่นคง จะสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่และมีความสุขในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิกาน (2544 : 221-224) ที่กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของงานจะมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความพอใจในงานมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรีเรือน โกศลวัฒน์ (2527) จีราพรรณ พัฒนากุลชัย (2530) และกรณทิรัตน์ ถาวรประเสริฐ (2551) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ลักษณะงาน เพราะลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานที่ตนถนัด ชอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายมีความชัดเจน และเป็นงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ดังนั้น บุคลากรที่มีการรับรู้ถึงคุณลักษณะงาน เป็นผู้ที่มีความสุขในการทำงาน

2.4 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่มีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน จะสามารถแก้ไขปัญหาจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำงานเป็นทีมได้ดี จากดัชนีชี้วัดความสุขในการทำงาน (Chuminto, 2007) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน มากที่สุดอันดับแรกคือ เพื่อนร่วมงานมีความเป็นมิตร และการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Diener (2003) ที่พบว่า ผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น จะประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีความสุขมากกว่าผู้ที่ขาดสัมพันธภาพในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรณิภา สืบสุข (2548) ที่พบว่าสัมพันธภาพที่ดี ช่วยทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารมีคุณภาพ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนความสามัคคีในหน่วยงาน นำมาซึ่งความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจวรรณ มาลัยรุ่งสกุล (2552) ที่พบว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรณทิรัตน์ ถาวรประเสริฐ (2551) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุด

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งในและนอกเวลางาน มีการประสานงานในการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานเป็นอย่างดี และบรรยากาศทั่วไปในหน่วยงานมีความเป็นมิตร ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในที่ทำงานเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน

2.5 ปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นๆ และเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ย่อมส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งอธิบายได้ว่าการได้รับการยอมรับนับถือ เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ว่าความต้องการเป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ตลอดจนการได้รับการยอมรับ ยกย่อง นับถือในบทบาทหน้าที่ หากบุคคลได้รับการยอมรับจากสังคมก็จะทำให้เกิดความสุขและพอใจที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษร เรืองแก้ว (2553) พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจในการทำงานจากเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชามีผลต่อระดับความสุขในการทำงานสูงสุด และผลการวิจัยของกรัณท์รัตน์ ถาวร ประเสริฐ (2551) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการได้รับการยอมรับนับถือ โดยรวมในระดับมาก โดยการได้รับการส่งเสริมจากผู้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับความรู้ ความสามารถ จากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาให้ความไว้วางใจ และมอบหมายงานสำคัญๆ ให้ทำ ดังนั้น ปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน

2.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีความปลอดภัย ย่อมส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ดังที่เฮอร์ซเบิร์ก (1959) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ทั้งทางด้านกายภาพและทางด้านจิตใจของสภาพแวดล้อมในงาน มีความสำคัญต่อการจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยารัตน์ อ่องคณา (2549) และนัชชา รอดเที่ยง (2550) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน

2.7 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว หรือเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว จะมีความสุขในการทำงาน นอกจากนี้รายได้เป็นปัจจัยเบื้องต้นสำหรับการสร้างแรงจูงใจ เพราะสามารถสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้ (จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2547 : 32-34) โดยผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยสูงจะมีความสุขในการทำงานสูงด้วย (นพดล กรรณิกา, 2551) ดังนั้น ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจึงเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน

2.8 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า บุคลากรที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีจะมีความสุขในการทำงาน ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการผลักดัน รวมไปถึงการให้ความดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การแสดงออกถึงความรัก การให้คำปรึกษา การแก้ไขปัญหา และการมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ส่งผลทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของลออ หุตางกูล (2534) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนในครอบครัวหรือคู่สมรส จะช่วยให้บุคคลมีที่ระบายความคับข้องใจในการทำงาน มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการตัดสินใจ ในการแก้ปัญหา สัมพันธภาพที่มีในครอบครัว จะช่วยลดความเครียดจากการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอื้อปญา เก่งการค้า (2550) ที่พบว่าพนักงานที่ได้รับการความรัก ความไว้วางใจ และห่วงใยจากครอบครัว จะเป็นผู้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมาก ดังนั้นปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีด้วยกัน 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะงาน (X_7) ด้านบุคลิกภาพ (X_3) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_9) ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน (X_8) และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X_2)

3.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับแรกที่สุดที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบุคลากรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน และคิดว่างานมีความมั่นคง สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่และมีความสุขในการทำงาน ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะงานที่มีคุณค่าจะทำให้ผู้ทำงานเกิดความต้องการทุ่มเท และเกิดความรู้สึกอยากทำงาน (ธงชัย สันติวงษ์, 2545) มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความพอใจในงานมาก (สมยศ นาวิการ, 2544 : 221-224) การรับรู้คุณลักษณะงานไปในทางที่ดีหรือในทางบวก ทำให้บุคคลรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงาน (ดวงฤทัย อุปมา, 2547) มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับความ กัดดันและความตึงเครียด เมื่อเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พัชรพร แจ่มแจ้ง, 2546) มีความมั่นคงในการทำงาน พึงพอใจในงาน ลักษณะงานที่มีการช่วยเหลือกันจะส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงาน (Foren, 2004 ; Dierendonk, 2004) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรณิภา สืบสุข วันดี ไตรสุขศรี และ กลิ่นชบา คำรศ (2554) ที่พบว่า การรับรู้ลักษณะงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงาน ดังนั้นคุณลักษณะงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน

3.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับสองที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบุคลากรที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความสุขในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะบุคลากรที่มีบุคลิกภาพแบบเอเป็นลักษณะบุคคลที่มีความสามารถในการต่อสู้กับอุปสรรคได้ตลอดเวลาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จมากขึ้น และเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความเร่งด่วนและเป็นต่อเหนือคู่แข่ง เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณินิจ อินทร์อ่อง (2548) ที่พบว่า พนักงานที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความคล่องแคล่ว กระตือรือร้นในการทำงาน มีความมานะพยายาม เร่งรีบเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นบุคลิกภาพแบบเอ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน

3.3 ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับสามที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบุคลากรที่มีความกระตือรือร้น รักความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้รับโอกาสในการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น จะส่งผลให้มีความสุขในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจงจิต เลิศวิบูลย์มงคล (2547) ที่พบว่างานที่มีโอกาสก้าวหน้าทำให้มีแรงจูงใจ พึงพอใจและมีความสุข และสอดคล้องกับทฤษฎีของวอลตัน (Walton, 1974) ที่กล่าวไว้ว่า ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนภัชชล รอดเที่ยง (2550) และบัณฑิตา คำโฮม (2554) ที่พบว่า ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นปัจจัย

หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ดังนั้นความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลความสุขในการทำงาน

3.4 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในที่ทำงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับสี่ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบุคลากรที่มีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาจากการทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำงานเป็นทีมได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรณิภา สืบสุข (2548) ที่พบว่า สัมพันธภาพที่ดีช่วยทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารที่มีคุณภาพ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนความสามัคคีในหน่วยงาน นำมาซึ่งความสุขในการทำงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรวมลสิริ เมนะโพธิ (2550) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในที่ทำงานเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างการทำงานอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนภัชชลด รอดเที่ยง (2550) และบัณฑิตา คำโฮม (2554) ที่พบว่า สัมพันธภาพในที่ทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน และผลการวิจัยของนพดล กรรณิกา (2551) ที่พบว่า สิ่งที่ทำให้คนทำงานมีความสุขหรือความทุกข์จากการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงินเดือน รายได้ หรือสภาวะเศรษฐกิจเรื่องปากท้องเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงาน โดยความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีผลต่อความสุขของคนทำงานมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอื้อปัญญา เก่งการค้า (2550) ที่พบว่า สัมพันธภาพของพนักงานและเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยที่สัมพันธภาพที่ดีทำให้พนักงานมีความสุขและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3.5 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับห้า ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว หรือเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว จะมีความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนิดา ศรีบวรวิวัฒน์ (2544) และนพดล กรรณิกา (2551) พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน การมีรายได้จากการทำงานที่ต่างกัน จะมีผลต่อระดับความสุขที่แตกต่างกันด้วย โดยคนงานที่มีรายได้ต่ำจะมีความสุขในการทำงานน้อยกว่าคนงานที่มีรายได้สูง แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของนภัชชลด รอดเที่ยง (2550) และบัณฑิตา คำโฮม (2554) ที่พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มี 5 ปัจจัย และมีข้อเสนอแนะสำหรับ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะงาน พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดลักษณะงานที่ชัดเจนตามความเหมาะสมกับตำแหน่งงาน

1.2 บุคลิกภาพ พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ได้เป็นอันดับที่สอง ดังนั้นผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการอบรมหรือพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากรให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

1.3 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เป็นอันดับที่สาม ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าทางวิชาชีพของบุคลากรในทุก ๆ ตำแหน่งงาน

1.4 สัมพันธภาพในที่ทำงาน พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เป็นอันดับที่สี่ ดังนั้นผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคลากรกับเพื่อนร่วมงาน ให้บุคลากรได้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เป็นอันดับที่ห้า ดังนั้นผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความเป็นธรรม อีกทั้งการปรับขึ้นเงินเดือนควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานตลอดทั้งปี เพื่อให้บุคลากรพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมตัวแปรปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความสุขในการทำงาน นอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ ความผูกพันต่อองค์กร และภาวะผู้นำ เป็นต้น

2.2 ควรจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการพัฒนาความสุขในการทำงาน เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการทำงานอย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

- กรัณท์รัตน์ ถาวรประเสริฐ. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.** ปรินญา นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- กัลยารัตน์ อ่องคณา. **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้คุณค่าในตน สภาพแวดล้อมในงาน กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- เกษร เรืองแก้ว. **ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขในการทำงานของพนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.** วิทยานิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- คณินิจ อินทร์อ่อง. **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการทำงานของพนักงานบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- จงจิต เลิศวิบูลย์มิ่งคล. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- จรรยา ดาสา. **ความสุขในที่ทำงาน.** [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา : http://www.il.mahidol.ac.th/th/images/stories/exchange/7-05-52_Column_6.pdf. (20 มกราคม 2553)
- จีราพรรณ พัฒนากุลชัย. **การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย.** ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530.

- ชนิดา ศรีบรรพิต. **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์ป้องกันโรคมะเร็ง จังหวัดชลบุรี**. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2544.
- ชมชื่น สมประเสริฐ. **รูปแบบการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาล**. ปริญญา นิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- ดวงฤทัย อุปมา. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงานและความรู้สึกเป็น ส่วนหนึ่งของงาน : กรณีศึกษาพนักงานรับประกันภัยของบริษัทประกันภัย เอกชนแห่งหนึ่ง**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- ธงชัย สันติวงษ์. **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- นพดล กรรณิกา. **ประเมินความสุขของคนทำงาน : กรณีศึกษาประชาชนอายุ 18 - 60 ปีที่ ทำงานในสถานประกอบการและองค์กรธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร**. [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา : <http://www.ryt9.com/s/abcp/416085>. (27 พฤษภาคม 2554)
- นภัชชลด รอดเที่ยง. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรที่สังกัดศูนย์ อนามัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550.
- บัณฑิตา คำโฮม. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์**. อุบลราชธานี : วิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์, 2554.
- เบญจวรรณ มาลัยรุ่งสกุล. **ปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2544.
- พยอมน วงศ์สารศรี. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สอนดุสิต, 2541.

พรรณนิภา สืบสุข. **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.**

พรรณนิภา สืบสุข วันดี ไตสุขศรี และกลินชบา คำรศ. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความสุขในการทำงานของอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.**

พัชรพร แจ่มแจ้ง. **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงานกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.**

รวมศิริ เมนะโพธิ. **เครื่องมือวัดการทำงานอย่างมีความสุข : กรณีศึกษานักศึกษาภาคพิเศษระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์สุขภาพมนุษย์และองค์กร คณะพัฒนาศาสตร์สุขภาพมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.**

ลออ หุตางกูล. **หลักพื้นฐานเพื่อการพยาบาลชีวิต-สังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต, 2534.**

ลักษมี สุดดี. **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงาน การสนับสนุนทางสังคม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรกับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.**

ศรีเรือน โกศลวัฒน์. **ความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.**

สมยศ นาวิการ. **การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ. 1991, 2544.**

เอื้อปญา เก่งการค้า. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสำรองที่นั่ง บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.**

- Chuimento, Sarah. **Happiness at Work Index : Research Report**. [Online]. 2007.
Available: <http://www.arboraglobal.com/documents/Happiness%20at%20Work%20Index%202007.pdf>. (June 7, 2010)
- Diener, E. **Recent Finding On Subject Well-Being**. [Online]. 2003. Available:
<http://goo.gl/egfLG>. (March 7, 2012)
- Dierendonck, Dirk Van. "The Construct Validity of Ryff's Scales of Psychological Well-Being and its Extension with Spiritual Well-Being," **Personality and Individual Difference**. 36, 3 (2004) : 629-643.
- Foren, E.L. "Leadership Behavior and Happiness," **Journal of Occupational Health Psychology**. 9, 2 (2004) : 165-167.
- Maslow, Abraham. **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York: Harper and Row, 1970.
- Rue, L. W. & L. L. Byars. **Management Skill and Application**. 10th ed. New York : McGraw-Hil, 2003.
- Walton, R.E. "Improving the Quality of Working Life," **Harward Business Review**. 12, 16 (1974) : 155.

ผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง
“การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
Effect on Using Web-base Training Title
“Instructional Design” for Instructor of Rangsit University

อดิศร สิริสี*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 2) ออกแบบเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 3) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 4) เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 16 คน เนื้อหาของบทเรียนประกอบด้วยหลักการออกแบบการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์ผู้เรียนและด้านเนื้อหา พบว่า ผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานที่จำเป็นด้านการออกแบบการสอน เนื่องจากเป็นอาจารย์ที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีภาระงานสอนค่อนข้างมาก แต่มีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างดี ส่วนด้านเนื้อหา พบว่า เป็นเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

2. การออกแบบและพัฒนาเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” ออกแบบให้มีรูปแบบที่แบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ แยกจากกัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาจากหลายส่วน เน้นที่ความเรียบง่าย และความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต

3. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบ การสอน”

3.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

---

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

3.2 ผลการประเมินเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจเว็บฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$)

Abstract

The purpose of this research is to analyze learners and content regarding the development of Web-Based Training, “Instructional Design Project,” for instructors in Rangsit University. The research also aims to create, the project. Additionally, it aims to evaluate system as well as the way of using and learning Web-Based Training, “Instructional Design Project,” for instructors in Rangsit University. The representative group in this research is 16 lecturers in Rangsit University. The main content consists of the principle of teaching design which have 5 steps ; Analyzing Step, Design Step, Developing Step, Applying Step, and Evaluation Step. The result of the research is as follow;

1. For Learner and Content Analysis, it is shown that basic essential knowledge for teaching design for participants are insufficient because they are proficient only in specific field. Additionally, participants are quite busy with teaching; however, they still have good computer skill. When look at the content, it manifests that the content is understandable and easy to learn.

2. For Web-Based Training Development, “Instructional Design,” the content is divided into different sections and learners can to access to various contents. Besides, it is simple and emphasizes the unique of the University.

3. Evaluation of Learners in learning and Web-Based Training Development, “Instructional Design,”

3.1 For the evaluation of learner, before and after training they have different statistic score at .01. It means that the learners have more average score after training than before they are trained which is significantly different in statistic.

3.2 For the evaluation of Web-Based Training Development, “Instructional Design,” it is appeared that learners have satisfaction for training in the excellent level

($\bar{x} = 4.78$). When closely consider in each aspect, it is shown that every aspects are in excellent level; Content Aspect ($\bar{x} = 4.90$), System Access Aspect ($\bar{x} = 4.88$), and Design Aspect ($\bar{x} = 4.57$).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอบรมและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ ผู้ประกอบอาชีพทุกสาขาต้องเรียนรู้ศึกษาความก้าวหน้าของวิชาการ ความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติ พฤติกรรมที่เกื้อกูล การปฏิบัติงานให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ถือว่าเป็นกิจกรรมอันสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาการบริหาร และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กร อันจะนำองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (ชาปี่นา โสมาภา, 2545)

การพัฒนาอาจารย์เป็นกระบวนการหรือการดำเนินงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นการช่วยให้อาจารย์ได้มีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในด้านการปฏิบัติงาน และการสอนให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพ และศักยภาพของคณาจารย์ ให้ดำเนินภาระหน้าที่และบทบาทของอาจารย์ที่จะส่งผลให้การดำเนินงานของสถาบันให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และปณิธานของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลาย ในการที่จะพัฒนาอาจารย์เพื่อปรับปรุงตนเองในด้านการเรียนการสอน ด้านวิชาการ การวิจัย การเขียนตำรา หรือบทความทางวิชาการนั้น ๆ และจะต้องมีการสำรวจความต้องการของอาจารย์ก่อนว่า มีความต้องการพัฒนาในด้านใด โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นก่อนเป็นอันดับแรก แล้วนำมาพิจารณาถึงความสำคัญก่อนหลังและให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของสถาบันการศึกษา โดยให้ทำกิจกรรมแบบระยะสั้นหรือระยะยาว เพื่อเป็นการให้อาจารย์ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ เพิ่มพูนความรู้ในด้านวิชาการ การเรียนการสอน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน เป็นต้น และที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ผู้บริหารต้องเข้าใจและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนโดยมีการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ (ศิริสุดา ไกรวิจิตร, 2548)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน ฉะนั้น การพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ จึงไม่ควรหยุดอยู่เฉพาะในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเท่านั้น แต่ควรดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะประชาชนในวัยทำงานที่ต้องเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองต่อการปฏิบัติงาน การอบรมจึงเป็นช่องทางในการพัฒนา

ประชาชนนอกเหนือจากการศึกษาใสถาบันการศึกษา โดยการอบรมนั้นต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังที่ Vangilder (1999) ได้กล่าวว่า การอบรม มีพัฒนาการเรื่อยมาตั้งแต่การเรียนในห้องเรียน การอบรมในการทำงาน การใช้เทปวีดิทัศน์เพื่อการอบรม ไปสู่การอบรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ เว็บฝึกอบรม (Web Based Training) เว็บช่วยสอน (Web Based Instruction) เว็บเพื่อการศึกษา (Web Based Education) เว็บช่วยการเรียนรู้ (Web Based Learning) อินเทอร์เน็ตฝึกอบรม (Internet Based Training) อินเทอร์เน็ตช่วยสอน (Internet Based Instruction) เวิลด์ไวด์เว็บฝึกอบรม (www Based Training) เวิลด์ไวด์เว็บช่วยสอน (www Based Instruction) (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2542) ซึ่งการอบรมด้วยวิธีต่าง ๆ จะมีความหมายไปในแนวทางเดียวกันเพียงแต่ที่แตกต่างกันคือสถานที่ที่จะใช้และกระบวนการที่ใช้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะขอใช้คำว่า การอบรมผ่านเว็บ (Web Based Training- WBT)

การอบรมผ่านเว็บ หรือ Web Based Training เป็นรูปแบบหนึ่งของการอบรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมได้เป็นอย่างดี เป็นการอบรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างอิสระตามความรู้ความสามารถของตนเอง ตามความสะดวกและความพร้อมของตนเองทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ คือ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย สามารถที่จะเรียนรู้ได้ทุกวัน ทุกเวลาและทุกสถานที่ ที่ผู้เข้ารับการอบรมสะดวก และสามารถที่จะเรียนรู้ได้บ่อย ตามที่ผู้ฝึกอบรมต้องการ และการอบรมด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์นี้จะทำให้องค์กรหมดปัญหาในเรื่องของสถานที่ที่ใช้ในการอบรม ขนาดของกลุ่มที่จะทำการอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการอบรม โดยทั่วไปก่อนทำการสอนทุกครั้ง ผู้สอนจะทำการออกแบบและวางแผนการสอน โดยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะเลือกกิจกรรมไปพร้อม ๆ กับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการสอนเป็นการวางแผนโครงของการสอน ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ชนาธิป พรกุล, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยปัญหา และแนวทางการพัฒนาการอุดมศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการอุดมศึกษาสอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติและพันธะสัญญาที่เป็นไปตามข้อเสนอ

ตกลงระหว่างประเทศ พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักเกณฑ์ และแนวทางการสนับสนุนทรัพยากร จัดตั้ง จัดสรรงบประมาณอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนตามหลักเกณฑ์ และแนวทางที่กำหนดตลอดจนเสนอแนะการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและยกเลิกสถาบันอุดมศึกษา และวิทยาลัยชุมชน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ประสาน และส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งพัฒนาระบบดำเนินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการอุดมศึกษา ในขณะที่เกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการ เรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่นตลอดจนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความ แตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของ นักศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ 1) มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การเรียนการสอนยึดหลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และ นักศึกษากับนักศึกษา 3) มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่ยืดหยุ่นและ หลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และ 4) มีการติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานที่นำมาใช้ประเมินคือ 1) มีกลไกการให้ความรู้ความเข้าใจกับ อาจารย์ผู้สอนถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการหลักสูตรทุกหลักสูตร 2) มีการ ออกแบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีการใช้เทคโนโลยี ในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 4) มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่ จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 5) มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพ การเรียนรู้ 6) มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องคุณภาพการสอนและสิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ และ 7) มีระบบการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) ซึ่งแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม แนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้นำเสนอตัวอย่างแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนคือ การ เรียนการสอนต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และ ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอนต้องยึดหลักที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้คือ 1) สร้างกลไกให้มี ปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์และนักศึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 2) ส่งเสริม ให้มีการปฏิบัติการร่วมกันทางวิชาการระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา 3) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น 4) ให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการปฏิบัติงานทางวิชาการของนักศึกษาโดยเร็ว 5)

สร้างและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษาใช้เวลาอย่างคุ้มค่า 6) สื่อสารความคาดหวังระดับสูงไปยังนักศึกษา และ 7) ยอมรับความสามารถที่แตกต่างและการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักศึกษา

ทฤษฎีการสอนเริ่มได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง เนื่องจากความสามารถในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาจากฐานการวิจัย ซึ่งใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ทดสอบ การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบให้แก่ปัญหาหรือคำถามที่เกิดขึ้น โดยปัญหาหรือคำถามนั้นจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการคือ 1) ปัญหาต้องระบุในรูปของคำถาม 2) คำถามนั้นจะต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรหรือมากกว่า และ 3) คำถามนั้นต้องมีลักษณะที่สามารถทดสอบได้ ในช่วงเวลาประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา นักวิจัยที่สนใจในเรื่องของการเรียนการสอนต่างก็พยายามคิดถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน และได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพิสูจน์ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ตัวแปรที่ศึกษากันนั้นสามารถจัดได้เป็น 4 หมวดใหญ่ ๆ คือ 1) ตัวแปรเกี่ยวกับคุณสมบัติของครู เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวครูซึ่งมีจำนวนมาก เช่น ประสบการณ์ ภูมิหลัง ทักษะ ความสามารถ บุคลิก แรงจูงใจ เป็นต้น 2) ตัวแปรเกี่ยวกับบริบทของการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งครูต้องเข้าไปมีส่วนปฏิสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ ตัวผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน บ้าน ชนชั้น เป็นต้น 3) ตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการของการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกระบวนการ และพฤติกรรมหรือ การกระทำต่าง ๆ ของครู และผู้เรียนที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ของการเรียนการสอน และ 4) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตของการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครู-ผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียน-ผู้เรียน และผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งผลที่ส่งตรงทันทีต่อผู้เรียน และผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ตัวแปรที่สำคัญในหมวดนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้และทัศนคติเกี่ยวกับตนเองของผู้เรียน การออกแบบการสอน จึงเป็นความรู้พื้นฐานที่ครู และคณาจารย์จำเป็นต้องมีเพราะการออกแบบการสอนเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการวางเค้าโครงการสอน ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (วารินทร์ รัตมีพรหม, 2542)

1) ขั้นการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับ

- การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) หรือประเมินความต้องการ (Need Assessment)
- การวิเคราะห์งาน/ กิจกรรม (Job/Task Analysis)

- การวิเคราะห์ผู้เรียน / ผู้ฝึกอบรม (Identification of Student Profiles)
- การวิเคราะห์ทรัพยากร (Resources)
- 2) ขั้นตอนการออกแบบ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับ
  - การตั้งวัตถุประสงค์
  - การกำหนดเนื้อหาความรู้และข้อทดสอบ
  - การเลือกและการออกแบบสื่อ
- 3) ขั้นตอนการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับ
  - การพัฒนาเนื้อหาความรู้
  - การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน
  - การพัฒนาสื่อและวัสดุการสอน
  - การพัฒนาข้อทดสอบ
- 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ หมายถึง การนำไปใช้เรียนจริง และการทดสอบ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ประการคือ
  - การสอน (Instruction)
  - การบริหารการสอน (Administration)
- 5) ขั้นตอนการประเมินผล อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ
  - การประเมินผลเพื่อการปรับปรุง (Formative Evaluation)
  - การประเมินผลลัพธ์หรือผลการเรียนรู้ (Summative Evaluation)

มหาวิทยาลัยรังสิตได้ทำการเปิดการเรียนการสอนหลากหลายสาขาวิชาเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ มหาวิทยาลัยรังสิตมีนโยบายมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการเป็น e-University โดยมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการสนับสนุนด้านการเรียนการสอน เพื่อก้าวให้ทันและรองรับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และเพื่อความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยโดยสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ที่ต้องการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็น e-University นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยรังสิตมีการรับบุคคลภายนอกที่มีความชำนาญ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมากด้วยประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เข้ามาเป็นอาจารย์ประจำในคณะ เพื่อทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดประสบการณ์จริงและองค์ความรู้ในสาขาวิชาที่พื่อนั้น ๆ ซึ่งจากนโยบายนี้เองอาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ประสบ

ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสอนหรือการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การอบรมในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิตให้มีศักยภาพ มีความรู้ ความสามารถ ที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีแนวคิดและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำหน้าที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการอบรมผ่านเว็บสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เรื่อง การออกแบบการสอน โดยที่การอบรมผ่านเว็บนี้ จะทำให้อาจารย์ได้รับความสะดวกในการอบรม เนื่องจากอาจารย์แต่ละท่านสามารถรับการอบรมได้อย่างอิสระทันทีตามความสะดวก โดยที่อาจารย์สามารถเลือกหัวข้อที่ตนเองต้องการอบรม ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการอบรม คือ การเพิ่มศักยภาพทางความรู้ ความสามารถให้กับอาจารย์ในเรื่องการออกแบบการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
4. เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 16 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
  - 2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมผ่านเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน”
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ หลักการออกแบบการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย

4.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ
 2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน การสร้างเมนู การสร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

4.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

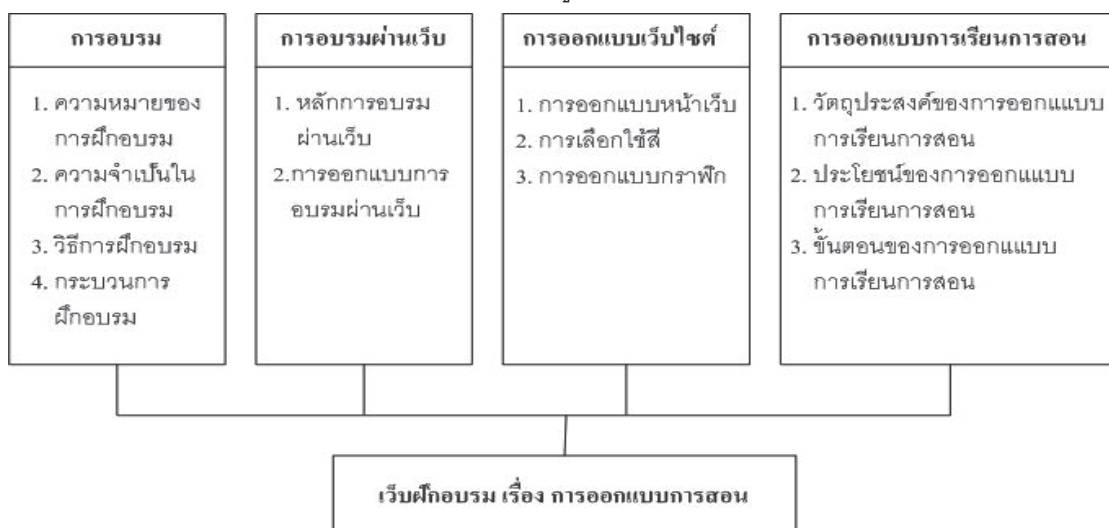
4.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

4.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

4.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบ

การสอน” 2) ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม

การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการ เรียนมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้สอนสามารถตัดสินระดับของบทเรียนและตัวอย่างของเนื้อหา บทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนสำคัญโดยตรงกับ เนื้อหาบทเรียน ตลอดจนสื่อการสอน และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมผ่านเว็บ คือ อาจารย์ผู้สอนที่สังกัด กลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะของมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้ เข้าอบรม ดังนี้

- 1) วิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม
- 2) วิเคราะห์ความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรม
- 3) วิเคราะห์ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้เข้ารับการอบรม

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

เป็นวิธีการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในเอกสารข่าวสาร คำพูด หรือภาพ ทำให้ทราบโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด ในการศึกษาการอบรมผ่านเว็บ เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต มีขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนและไม่ซ้ำซ้อน
- 2) ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบขอบเขตเนื้อหาและเรื่องที่ต้องการ พัฒนาผู้เรียน
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เช่น เพื่อแยกแยะรายละเอียดของ เนื้อหา เพื่อจัดลำดับเนื้อหาเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของเนื้อหา

4) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์สื่อที่ใช้

เป็นกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้สื่อเพื่อประกอบการเรียนการสอน

ซึ่งการใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่สำคัญ ดังนี้ 1) จูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น 2) สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาและทักษะกระบวนการต่างๆ ได้อย่างชัดเจน 3) ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และ 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บซึ่งนำความสามารถในรูปแบบต่างๆ ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้โดยยึดหลักการแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนด้วยตนเอง
- 2) เรียนโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่
- 3) ให้ผลย้อนกลับทันที

2. การออกแบบระบบการฝึกอบรมบนเว็บ

ผู้วิจัยออกแบบบทเรียนในลักษณะมัลติมีเดียโดยการผสมผสานกราฟิก สี และภาพเคลื่อนไหวเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพที่เป็นรูปธรรม โดยใช้แนวทางในการออกแบบ ดังนี้

- 1) การสร้างความสนใจการเรียนรู้ (Gain Attention)
- 2) วัตถุประสงค์ของการเรียน (Specify Objective)
- 3) ให้เนื้อหาและความรู้ใหม่ (Present New Information)
- 4) การนำความรู้ไปใช้ (Enhancing Retention and Transfer)

นอกจากนั้นยังใช้หลักการออกแบบเนื้อหาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหา (Presentation of Information) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 1.1. นำเสนอเนื้อหาให้สั้นกระชับ
  - 1.2. เน้นส่วนที่ต้องการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจด้วยการใช้ highlight
  - 1.3. ใช้สีเพื่อกระตุ้นหรือเน้นส่วนที่สำคัญ
  - 1.4. ตัวอักษรต้องอ่านง่าย
  - 1.5. เน้นความแตกต่างระหว่างหัวข้อให้ชัดเจน
2. ลำดับการเรียนบทเรียน (Sequencing Lesson Segments) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 2.1. นำเสนอบทเรียนตามลำดับจากขั้นที่ง่ายไปยาก
  - 2.2. ให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนด้วยตนเอง
  - 2.3. ให้ผู้เรียนสามารถกลับไปเริ่มต้นบทเรียนใหม่ได้

3. การพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ

เป็นกระบวนการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บตามแนวทางการออกแบบที่กำหนดในขั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำเอาเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างโดยใช้โปรแกรมการสร้างภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และแอนิเมชันที่ได้เลือกไว้ จากนั้นจึงทำการถ่ายโอนข้อมูลไปยังที่อยู่ของเว็บที่ได้เตรียมไว้ ทั้งนี้โดยมีซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ ดังนี้

1.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ

2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน สร้างเมนู สร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

1.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

1.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

1.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

1.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

2. นำระบบการอบรมผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อการสอน อิเล็กทรอนิกส์ และด้านการเรียนการสอนตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3. แก้ไข และจัดปรับระบบการอบรมผ่านเว็บตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ อาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่างๆ 4 กลุ่ม คณะจำนวน 16 คน

2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย มี 2 ชุด ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการทดสอบความรู้

3) สร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน

4) ตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาความรู้และภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) จัดปรับแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

2. แบบสอบถามประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ มีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

2) สร้างแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

4) จัดปรับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

3. การทดลองใช้ระบบเว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะจำนวน 16 คน ระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

5. การประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยมีการประเมินผลการอบรมผ่านเว็บใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ค่าสถิติเปรียบเทียบ t-test

2. การประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ เป็นการประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บโดยผู้เรียนจำนวน 16 คน และวิเคราะห์ผลการประเมินโดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

1.1 ด้านผู้เรียน / ผู้เข้าอบรม พบว่า

1. ผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขา
2. ผู้เข้าอบรมมีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีภาระงานค่อนข้างมาก
3. ผู้เข้าอบรม เป็นผู้มีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนมากมีทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

1.2 ด้านเนื้อหา พบว่า

1. เนื้อหาที่ใช้อบรม เป็นเนื้อหาที่มีความจำเป็น เนื่องจากการออกแบบการสอนเป็นความรู้พื้นฐานและจำเป็นสำหรับผู้เข้าอบรมในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน
2. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

2. ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีดังนี้

สรุปผลการออกแบบเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

1. การออกแบบเนื้อหา เป็นการออกแบบเนื้อหาที่ใช้ในการอบรม โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ซึ่งแต่ละตอนแยกจากกัน ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเลือกหัวข้อที่ต้องการอบรมได้อย่างอิสระ และผู้อบรมสามารถเลือกหัวข้อไหนก่อนหรือหลังก็ได้
2. การออกแบบกราฟิก เป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงผู้เข้าอบรมเป็นหลัก การออกแบบจึงเน้นที่ความเรียบง่าย ดูแล้วสบายตา โดยสีที่ใช้ในการออกแบบ ตัวอักษรและสีของตัวอักษร เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต
3. การออกแบบเว็บ เป็นการออกแบบที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้สะดวก โดยออกแบบให้มีการใช้งานง่าย และงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบประกอบด้วยหน้าจอ ดังนี้

1) หน้าโฮมเพจ (home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก

งาน

2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้

3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม

4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม

6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม

7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม

8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์

10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่

ถูกต้อง

3. ผลของการทดลองใช้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการเรียนรู้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ของผู้เรียนจำนวน 16 คน และผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” รายละเอียดมี ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนและหลังเรียน

	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	sig
คะแนนก่อนเรียน	4.68	1.57	-8.316	.000**
คะแนนหลังเรียน	8.50	0.89		

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ในภาพรวม

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านการเข้าใช้ระบบ	4.88	0.20	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบ	4.57	0.24	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา	4.90	0.18	มากที่สุด
รวม	4.78	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบ

ด้านการเข้าใช้ระบบ	$\bar{x}$	SD.	แปลความ
1. ขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวก และเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
2. สามารถการเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย	4.94	0.25	มากที่สุด
3. ความสะดวกในการใช้งาน	4.81	0.40	มากที่สุด
4. มีการแจ้งเตือนจากการทดสอบ	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.88	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกเรื่องที่สอบถาม อาทิ ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งเตือนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) เป็นต้น

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบ

ด้านการออกแบบ	x	SD.	แปลความ
1. ความเป็นเอกลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย รังสิต	4.75	0.45	มากที่สุด
2. สีพื้นหลังมีความเหมาะสม	4.63	0.50	มากที่สุด
3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.81	0.40	มากที่สุด
4. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
5. สีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
6. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.69	0.48	มากที่สุด
7. รูปภาพที่ใช้ประกอบมีความเหมาะสม	4.25	0.58	มาก
รวม	4.57	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าที่อยู่ในระดับมากที่สุด อาทิ สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	x	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.94	0.25	มากที่สุด
2. การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ	4.94	0.25	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
4. ความต่อเนื่องในการนำเสนอ	4.81	0.40	มากที่สุด
5. เสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความ เหมาะสม	4.94	0.25	มากที่สุด
6. เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อที่สอบถาม อาทิ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$) เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 3) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 4) เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

ด้านผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอนเนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขาวิชา มีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นภาระงานค่อนข้างมาก แต่ส่วนมากมีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างดี

ด้านเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

1.2 การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

เว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีรูปแบบที่แบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ แต่ละตอนแยกจากกัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาจากหลากหลายส่วน เน้นที่ความเรียบง่าย และความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยหน้าจอหลัก ๆ ดังนี้

- 1) หน้าโฮมเพจ (Home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก
- 2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้งาน
- 3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
- 4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

- 5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม
- 6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม
- 7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม
- 8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ
- 9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์
- 10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

1.3. ผลการประเมินผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนและการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง

“การออกแบบการสอน”

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น

ผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเว็บช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเข้าใช้ระบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งคะแนนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) ด้านการออกแบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) ส่วนด้านเนื้อหา พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนและยืนยันได้ว่าสื่อการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและ

ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็สามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” ให้กับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรังสิตต่อไป

ส่วนผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” จากผู้เข้ารับการอบรมที่พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกด้านที่สอบถาม ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการเข้าใช้ระบบ และด้านการออกแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ก็สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้พัฒนาระบบเว็บช่วยสอนประยุกต์ใช้หลักการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่ดีแล้วก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

เนื่องจากผลการประเมินด้านการออกแบบเว็บฝึกอบรมบางเรื่องยังมีคะแนนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินด้านเนื้อหาและด้านการเข้าใช้ระบบ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งจะนำเว็บฝึกอบรมดังกล่าวไปใช้ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องรูปแบบและสีของตัวอักษร รวมทั้งรูปภาพที่ใช้ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาเว็บฝึกอบรมเรื่อง “รูปแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อเป็นสื่อสำหรับพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับคณาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

บรรณานุกรม

- ชนาธิป พรกุล. การออกแบบการสอน : การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ชาบีน่า โสมาภา. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา และการใช้โปรแกรมการอบรมบนเว็บของธนาคารพาณิชย์ของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. “WBT : Web Base Training เทคโนโลยีการฝึกอบรมครูในอนาคต,” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 14,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2542) : 79-88.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- ศิริสุดา ไกรวิจิตร. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง “การผันวรรณยุกต์” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.
- Vangilder, Stan. New Techniques for Substation TrainingAtlanta. GA. : Georgia Power Company, 1999.